

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. július XXIV. évf. 7. szám – 390 Ft

REPÜLŐNAP FÖLDÖN-ÉGEN

977086569300613007

Fotó: Rácz Tünde

Kőbe vésve, bronzba öntve

A NEMZET ATYJA

A jelentős számú magyar bevándorlónak otthon adó Amerikai Egyesült Államokbeli Clevelandben 1902 őszén leplezték le Kossuth Lajos szobrát. Kevesssel később Kohányi Tihamér, az ohioi város magyar nyelvű lapja, a Szabadság szerkesztője egy felhívást tett közzé, miszerint e gesztus viszonzásául Budapesten állítsanak szobrot George Washingtonnak, a függetlenségi háború (1775–1783) főparancsnokának, az Egyesült Államok első elnökének (1789–1797), akit az ország történelmében betöltött szerepe miatt a Nemzet Atyjának is neveznek.

Kohányi kezdeményezése lelkes visszhangra talált, így az amerikai magyarok adományából el is készült a szobor: Bezerédi Gyula bronzból és mészkből készült 6,9 méter magas alkotását 1906-ban leplezték le ott, ahol ma is áll: a Városligetben, a Washington sétányon, a Vajdahunyad vára és a csónakázó tó szomszédságában. A művész korhű öltözetben ábrázolta Washingtont, aki jobb kezével botjára támaszkodik, bal kezében pedig kalapját és kabátját tartja. A talpazaton kiterjesztett szárnyú sas őrzi a hadvezér kardját.

George Washington gazdag földtulajdonosok gyermekeként Virginia államban született, 1732. február 22-én. Huszonegy évesen, őrnagyi rendfokozattal kezdte katonai pályafutását a Virginia állami milíciában. A Nagy-Britannia ellen vívott függetlenségi háború kezdete után kevéssel (1775. július 3-án) őt választották meg az amerikai gyarmatok által alapított kontinentális haderő főparancsnokává. A nyolc évig elhúzódó fegyveres konfliktus során számos fontos győzelmet aratott, döntő szerepe volt abban, hogy az 1783. szeptember 2-án aláírt párizsi békeszerződéssel Nagy-Britannia elismerte az Amerikai Egyesült Államok szuverenitását.

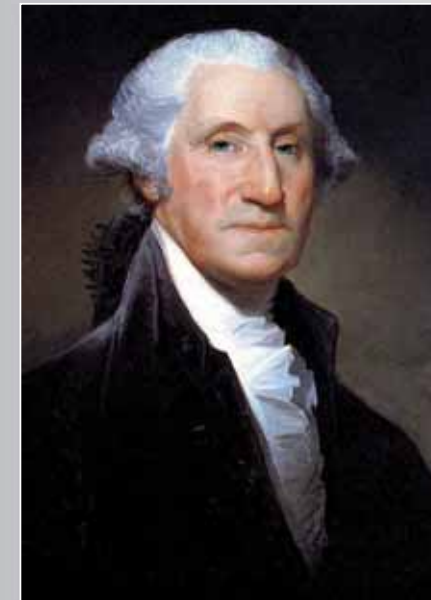
1789-ben őt választották meg az Egyesült Államok első elnökének. Elhivatottságát jól jellemzi, hogy az első kongresszusi gyűlés által felajánlott évi 25 000 dolláros tiszteletdíjat nem fogadta el, mivel a nemzet vezetését hazafias kötelességének tartotta. Az elnöki posztot két cikluson, azaz nyolc éven keresztül töltötte be. Második mandátuma 1797-ben járt le, s bár ezt akkor még az alkotmány nem tiltotta, nem jelöltette újra magát. A két ciklusos korlátozás ugyanis 1951-ig, a 22. kiegészítés életbe lépéséig „csak” íratlan törvény volt: ettől addig egyedül Franklin D. Roosevelttel, aki 1933-tól 1945-ben bekövetkezett haláláig volt a Fehér Ház lakója.

George Washington 1797-ben visszatért Virginiába. Két évvel később, 1799. december 13-án komoly torokfájással ébredt, miután az előző nap a nagy hidegben, jégverésben lóháton járta be ültetvényeit. Betegsége ellenére újra kilovagolt, melynek következtében az állapota tovább romlott: 14-én komoly légzési nehézségek léptek fel nála. Három orvos, köztük magánorvosa, James Craik érkezett a beteghez, akin eret vágtak – a korszak e bevett orvosi eljárásában egyébként maga Washington is nagyon hitt. A kezelés során rövid idő leforgása alatt összesen mintegy 2,5 liter vérért csapolták le. E nagy vérvesztéséig vezetett végül a halálához, ami este 10 órakor következett be.

Az Egyesült Államok első elnökének budapesti szobra közelében található egy különlegesség, a Szabadság fája – fajtáját tekintve egy hársfa –, amely az előtte elhelyezett kőlapon olvasható felirat tanúsága szerint egy baltimore-i biztosítótársaság munkatársainak ajándéka Budapest polgárainak, s 1990. augusztus 29-én ültették.

George Washington mellett egyébként még egy amerikai elnöknek, Ronald Reagannek (1911–2004) van köztéri szobra Magyarországon, neki ráadásul rögtön kettő is. Az egyiket 2006 szeptemberében állították, szintén a Városligetben, a Churchill sétányon, míg a másikat, – egy 2,2 méter magas, egész alakos bronz műalkotást – 2011-ben, Reagan születésének 100. évfordulóján a főváros V. kerületében, a Szabadság téren, a Vécsey utca torkolatánál.

Feith László

28
ISMÉT MAGYARORSZÁGON
VERSENYEZTEK A VILÁG
LEGJOBB KATONAI
ÉS RENDŐRSÉGI
MESTERLŐVÉSZEI.
A BAJNOKSÁGON EZÜTTAL
KÜLÖN KATONAI NAPOT IS
TARTOTTAK, AMELYNEK AZ
MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES
ZÁSZLÓALJ VOLT
A HÁZIGAZDÁJA.

26 Kiválóan szerepeltek a magyar
előretolt repülésirányítók
Szlovéniában, az Adriai Csapás
2013 hadgyakorlaton.

42 Hazánkban először járó katonai
műrepülő-köteléseket is
köszönhetünk majd a
kecskeméfi reptőlőnapon.

46 A MÉSÁRÓSSAL 1848. július 25-én
futott ki először a Dunára: ekkor
vette kezdetét a magyar
hadihajózás története.

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2013. AUGUSZTUS 9-ÉN
JELENIK MEG.**

54 Múzeumok Éjszakája:
megelevenedett a múlt a
Hadtörténeti Intézet és Múzeum
látogatói számára.

A nemzet atyja	3
HADERŐ	
Az összefogás ereje	6
Az évszázad árvize	9
NAGYVILÁG	
Radar	14
Missziós hírek	16
SEREGSZEMLE	
Teltház!	18
Seregszemle a földön is	20
Júniusban történt	22
Adriai Csapás	26
Telitalalat	28
Tábori Posta	31
Dunai dinasztia	35
HADITECHNIKA	
Típuskavalkád	38
Nagycsoportosok	42
HÁTORSZÁG	
A MÉSÁRÓSSAL kezdődött	46
Változó világban	50
Katonás forgatag	54
A hit kapuja	56
Tisztelgés a kiválóságok emléke előtt	59
Eltáncolt élet	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXIV. évfolyam 2013.
7. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:
A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:
A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBÉCZY MÁRIA, RÁCZ
TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-
tósövetség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1008 Bp., VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-
elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:
06-80-444-444

800 kilométer védmű, 10 millió homokzsák

AZ ÖSSZEFOGÁS EREJE

JÚLIUSI MAGAZINUNK MEGJELENÉSEKOR MÁR ELTŰNTÉK A HOMOKZSÁKOK A DUNA PARTJÁRÓL ÉS A KATONÁKAT AZ ALAKULATUK ZÁSZLAJÁRA KÖTÖTT ÁRVÍZVÉDELMI SZALAGOK EMLÉKEZTETIK A GÁTAKON TÖLTÖTT NAPPALOKRA ÉS ÉJSZAKÁKRA. A MAGYAR HONVÉDSÉG HIVATÁSOS ÉS ÖNKÉNTES TARTALÉKOS ÁLLOMÁNYÁNAK HELYTÁLLÁSÁT HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER ÉS BENKŐ TIBOR VEZÉREZREDES, VEZÉRKARI FŐNÖK ÖSSZEGZI OLVASÓINK SZÁMÁRA.

RÁSZOLGÁLTUNK A BIZALOMRA

– **Miniszter Úr! A rendkívüli árvízi helyzetben elrendelték a Magyar Honvédség szinte valamennyi alakulatának mozgósítását, a katonák és a technikai eszközök helyszínre szállítását. Az erőfeszítések láttán milyen érzésekkel tért vissza helyszíni szemléiről?**

– A legnehezebb pillanatokban is éreztem, kézben tartjuk a dolgokat. A honvédek tudták, hogy mi a feladatuk. Mindenki magától értetődő természetességgel tette azt, amit kellett, zsákol, pakolt, víz alá merült, szállította a homokot földön és levegőben, főzött vagy teherautóval vezetett, irányított és szervezett. Min-

denki tudta és el is végezte a feladatát. Mindenhol gyors, határozott és helytálló döntéseket hoztak, rugalmas, helyzethez alkalmazkodó vezetést, elszánt, pontos, fegyelmezett és kitartó végrehajtást tapasztaltam. Mindenhol kitűnő volt az együttműködés a társszervekkel, a vízügyvel, a katasztrófavédelemmel és az önkéntesekkel. És mindenhol egészséges önbizalom, helyzethez illő humor. Tudtam, hogy jó kezekben vagyunk. Megtisztelő ilyen emberekkel együtt dolgozni, együtt szolgálni.

Mi, akik ott voltunk, láttuk és sosem felejthetjük el, hogy milyen veszélyes az áradó folyó és milyen egyszerű dolgokra képes az ember.

– **A pilóta nélküli repülőgépekkel hogy lehetett segíteni a védekezést irányító szervezetek munkáját?**

– A pilóta nélküli repülőket Esztergom–Tát–Nyergesújfalui térségében, mintegy 30 kilométeres szakaszon vettük be. A drónok pillanatnyi helyzetről készített, HD-minőségű felvételeit a védelmi bizottságok jól tudták használni a magas vízállású folyószakaszok elemzéséhez, az árvíz lehetséges lefolyásának előrejelzéséhez. Most a gyakorlatban bizonyosodott be a robotrepülőgépek használatának: ezek az eszközök olyan helyekről is képesek adatokat szerezni, ahova máskülönben nehezen jutnánk el. Mindezt repülőgépek

vagy egyéb más technológia használatához képest, tizedannyi áron. Nagyon büszkék vagyunk rá, mert a HM EI Zrt. fejlesztése – magyar szellemi termék.

– **Szállítóhelikoptereink, speciális képességeiket hasznosítva napkelte-től-napnyugtáig segítették az árvízi védekezést. Nélkülözhetetlen közreműködésük felgyorsíthatja-e az új forgószármvasok beszerzésének már elkezdett folyamatát?**

– A Magyar Honvédség technikai eszközeinek megújítása nem halogatható tovább. Helikopterek és más, különleges technikai eszközök nélkül nem lett volna tartható sem Szigetköz, sem Pilismarót, sem Bába. Ez tény. A helikopterek például majdnem kétszáz alkalommal, egyszerre több tonnányi homokzsákokat helyeztek el olyan veszélyes szakaszokra, ahová más módon nem lehetett volna beemelni.

Ezeket a közel negyvenéves gépeket egyre kevésbé lehet a kor színvonalának megfelelően, gazdaságosan működtetni. Szükség van tehát egy, a 21. századi kihívásoknak megfelelő, hosszú távon is gazdaságosan üzemeltethető, modern helikopterekből álló flottára.

A szakértők és a politika között ebben a kérdésben régóta egyetértés van. Azt hiszem, az árvízi védekezés a közbizonyos bizonytalan részét is meggyőzte: bele kell vágnunk ebbe a nagy munkába. A nemzeti helikopterképesség alapja 2014-től fokozatosan kialakítható, viszont annak teljes körű biztosítása 2016 után valósulhatna meg.

– **Éles helyzetben jelesre vizsgázott az önkéntes tartalékos rendszer, és a katonák hazatérési ünnepségén büszkén jelenthették a miniszterelnöknek a példaeértéki szolgálatról. Várható-e, hogy tovább növekszik a haderőhöz csatlakozó önkéntesek száma?**

– Több mint 1400 tartalékos vett részt a munkában a védekezés első napjától. Tapasztalatukkal, létszámukkal megszokozták a honvédség erejét. Bizonyították, hogy a rendszer működik. Úgy gondolom, szükség van olyan bátor fi-

A helikopterek gyűjtőszakokban szállították a gátak megerősítésére a homokot.

atalokra, küzdeni tudó bajtársakra, akikre bármikor támaszkodhatunk. Mára már 4700 tartalékos szolgál a haderőben, és itt nem állunk meg.

FÁRADHATATLANUL

– **Vezérkari főnök Úr! Hogyan ítéli meg a haderő számára nagy kihívást jelentő árvízvédelmi mozgósítás végrehajtását? Hiszen a védekezés első pillanataiban már szinte valamennyi alakulat elindult a veszélyeztetett térségekbe.**

– Megítélesem szerint gyorsan és rugalmasan reagáltunk minden helyzetre, megkeresésre a védekezés kezdetekor és feladataink teljesítésének teljes ideje alatt egyaránt. A saját előrejelzési rendszerünkben és a híradásokból származó információk kellő előrelátást biztosítottak számunkra, melyek alapján már május 31-én elrendeltem, hogy ellenőrizzék a technikai eszközök és a személyi állomány bevetettségét. Először június 3-án délután kérték segítséget a honvédségtől. Másnap reggel már 200 katona dolgozott a Komárom környéki gátszakaszokon, s aznapra az árvízi védekezéshez szükséges lánctalpas kételtű járművek is megérkeztek a térségbe. Bázislaktanyákba csoportosítottuk a személyi állományt, hogy mindig teljesíteni tudjuk a folyamatosan érkező és egyre bővülő igényeket. A védekezés csúcspontján, Budapesten extra tartalékként, félórás készenléten állt több, szükség esetén rövid időn belül a kritikus helyszínekre vezényelhető katona.

Henke Csaba honvédelmi miniszter és Benkő Tibor vezérezredek a helyszínen tájékozódott a napi feladatokról.

– Mi volt az önkéntes tartalékosok behívásának menetrendje, a felszerelés felvétele után azonnal indulhattak a gátakra?

– Épp a veszélyhelyzet kihirdetése előtt egy nappal vonult be tíznapos budapesti kiképzésre mintegy háromszáz tartalékos katoná. Őket a másnap már a gáton érte. A védelmi tartalékosok a védekezés első napjától dolgoztak, a műveleti tartalékosoknak pedig azonnal kiküldték a behívóparancsot. Behívási rendszerünk első éles tesztjén jó tapasztalatokat szereztünk. A legnagyobb létszámú mozgósításkor mintegy 700 tartalékost értesítettünk ki, és 92 százalék volt a bevonulás aránya. Ez példátlanul nagy fegyelmeltségre

Áder János köztársasági elnök nemcsak helikopterről szemlélte meg a veszélyeztetett partszakaszokat, de felkereste a Győrújfalú gátját építőket is.

A délutáni váltás este már fátyalfényennél folytatta a munkát.

utal, miként az is, hogy mindenki visszajelzett értesítésünk kézhez vétele után. Külön kiemelem, hogy az önkéntes tartalékosok a bevonulásuktól kezdve dolgoztak a gátakon, illetve a megyei védelmi bizottságokban.

– Szállítóhelikoptereink alkalmazása létfontosságú volt. A helikopterpilóták kiképzésének mennyire fontos eleme a külső teher szállítása, a személyzettől milyen odafigyelést igényel e feladat?

– A helikopterpilóták kiképzésének

szerves része a külső függesztett teherrel történő repülés. Az ilyen feladat erős koncentrációt és szoros együttműködést követel. A repülőszemélyzetek rendelkeznek is ezen képességgel, hiszen a kiképzésen megszerzett jártasságukat rendszeresen gyakorolják. A vízügyi szakemberek szerint egy szállítóhelikopter 2000 ember munkáját képes kiváltani, hiszen akár a három tonnányi, homokkal megrakott gyűjtőzsákokat képes a töltés meghatározott szakaszára beemelni, 5-10 percenként megjárva a közeli depót. A helikopterek már a tiszai árvíz idején is mentettek meg így falvakat. A honvédelmi miniszter szavaival élve: Győrújfalú elúszott volna a helikopterek nélkül.

– Nemcsak a földön és a levegőből folyt a mentés, a védművek építése, de a víz alatt is erősíteni kellett a gátakat. A Magyar Honvédség bűvárai számára mennyire volt ez különleges feladat?

– A katonai bűvárok több mint 700 merült órát dolgoztak a védekezés során. Ez mindenképpen rengeteg munkát jelentett, de a kiképzés részét képezi az olyan jellegű feladatok, amiket a védekezés megkövetelt. A gátak víz alatti megerősítése mellett folyamatosan ellenőrizték a védművek állapotát, és fontos feladatuk volt a kikötői pontonok elkötése, áthelyezése, mivel azok veszélyeztetik a védekezést. Fontos szerepük volt az anyagi javak mentése és az emberi életek megővése során is. Nagymarosnál történt meg, hogy az árvíz elől kiköltöző házaspár egyik tagjának az életmentő szivógyszerei a házban maradtak. Ekkor bűváraink kenuval visszazsaeveztek az ingatlanhoz, és kihozták a gyógyszereket.

Orbán Viktor miniszterelnök az ócsai kiképzőbázison értékelte és köszönte meg a hazatérő önkéntes tartalékosok munkáját.

A LEVONULÓ ÁRHULLÁM A DUNA CSAK NEM TELJES MAGYARORSZÁGI SZAKASZÁN IDÉZETT ELŐ SZÁZESTENDŐS REKORDOKAT MEGDÖNTŐ VÍZÁLLÁST. AZ ÁRADAT „KORDÁBAN TARTÁSÁBAN”, AZ EMBERI ÉLETEK ÉS AZ ANYAGI JAVAK MEGÓVÁSÁBAN HIVATÁSOSOK ÉS ÖNKÉNTESOK TÍZEZREI VETEK RÉSZT, KÖZTÜK A MAGYAR HONVÉDSÉG KIJELÖLT ERŐI.

Az árhullám emelkedése szükségessé tette Győrújfalú lakosságának kitelepítését is.

AZ ÉVSZÁZAD ÁRVIZE

A honvédelmi katasztrófavédelmi rendszer (HKR) felépítéséről, működéséről, a védekezésben részt vevő katonák tevékenységéről Borsos József mérnök ezredes, az MH Vezetési és Doktrinális Központ központi ügyeleti és katasztrófa-elhárítási osztályának vezetője tájékoztatta magazinunkat.

Borsos ezredestől megtudtuk, a HKR a Magyar Honvédség meglévő képességein alapuló, modulárisan alkalmazható, ideiglenes rendszer. Az ágazati katasztrófavédelmi feladatok ellátásáért a honvédelmi miniszter a felelős. A rendszer szakirányítását végző közigazgatási államtitkár munkáját a védelmi, a közigazgatási és a katonai szervezetek képviselőiből álló tanácsadó szervezet, a védelmi és közigazgatási csoport (VKCS) segíti.

Az árvíz védekezés minden helyszínén példamutató volt az együttműködés a katonák és a civil szakemberek között.

Az elsőként a térségbe vezényelt katonák a komáromi vasútvonalon föltésztést kezdték erősíteni.

A katonai szervezetek kirendelése, vezetése a Honvéd Vezérkar főnökének felelőssége, munkáját a katasztrófa-helyzetekben felállított katasztrófavédelmi operatív törzs (KOT) támogatja. A KOT a vezérkari főnök utasításai alapján tervezi, szervezi a feladatok végrehajtását, és minderről nyilvántartást vezet. A következő szintet a különböző parancsnokságok és alakulatok katasztrófavédelmi operatív csoportjai jelentik, amelyek közvetlenül vezetik a katonai szervezetek tevékenységét.

A Magyar Honvédség vezető szerveinél, parancsnokságain és alakulatainál az év minden napján készenlétben áll egy mintegy kétezer fős – a különböző szakterületek és fegyvernemek képviselőiből álló – „kontingens”, amely ipari és természeti katasztrófa-helyzetekben szinte azonnal bevethető. Ezek a katonák az év folyamán „rendes” kiképzéseken és egyéb feladatokon vesznek részt; nincsenek tehát készülségi szolgálatban, de felkészültségükből fakadóan azonnal aktivizálhatók.

Ami pedig a mostani árvízet illeti, több értelemben is valóban „évszázados” volt – tudjuk meg Borsos ezredesét –, s ez a Magyar Honvédséghez érkezett segítségkérések számából is kiderült. A védekezés ugyan extrém kihívást jelentett a haderő számára, de a veszélyhelyzet

EGY HELIKOPTER – 2000 EMBER

– A helikopterrel a gátaknál kialakuló vészhelyzetekre rugalmasan, gyorsan és pontosan vagyunk képesek reagálni – mondta Kovács Krisztián őrnagy, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóaljának megbízott parancsnokhelyettese. Az árvízi védekezésben is részt vevő pilóta és társai négy szállítóhelikopterrel 192 felszállást hajtottak végre, 101 reptelt órát teljesítve.

A 80 fős csapat június 6-án Győrújfalunál kezdett, majd az árhullámot egészen Mohácsig kísérte el, s 13-án végezte el az utolsó repülési feladatot.

Az 532 tehermelési feladat végrehajtása közben közel kétezer tonna homokot juttattak el a gátakhoz: ez vette igénybe leginkább a hajózószemélyzetet, ugyanis a pontos, precíz beemeléshez kell a legjobb csapatmunka. A forgószínpad-szerű helyszíni munka során kis terület felett, gyakran 4–5 levegőben lévő helikopterrel kellett figyelni. A legkomolyabb szakmai kihívást Szigetmonostoron, egy buzgár megfogása jelentette: a magas fákkal körbevett foci pályáról felemelt homokzsákokat 6x20 méteres erdőirtáson kellett elhelyezniük, miközben a gép törzse a fák koronaszintje alatt volt, a forgószárny pedig éppen csak a fák csúcsai felett pörgött...

T. B.

A szentendrei mobilgátat bebizonyította a korszerű árvízi védekezés fontosságát.

VÍZ ALATT, VÍZ FELETT

Az árvízi védekezésből kivették részüket az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred bűvárai is. Gulyás Tamás főtörzsőrmester, tűzszerészbűvár-rajparancsok hatfős különítményével Nagymaroson, a legkritikusabb négy napon, a katasztrófavédelem, valamint a vízügy szakembereinek irányításával hajtotta végre sokrétű feladatait. Elbontották például a mobilgáton kívül eső, védművet veszélyeztető kikötő-pontonokat, és ők emeltek ki több szivattyút is a betörő víz alól. Rendszeresen járták az elárasztott utcákat, hogy az otthonukban rekedt, vagy a házaikat elhagyni nem kívánó lakóknak élelmiszert és egyéb utánpótlást szállítsanak.

Az árvízet követően, a köztelevízió *Jónak lenni jó* című műsorában aztán az egész országh látható helytállásukat, amikor többek között víz alatti felvételeken mutathatták be képességeiket.

Gulyás Tamás főtörzsőrmestert és társait – ha névtelenül is –, de sokan ismerhetik. Ők azok, akik békeidőben kiemelik és hatástalanítják a Dunában fellelt, több száz kilogrammos, második világháborús bombákat. A főtörzsőrmester például ez idáig csak a féltonnásból kilencet...

SZ. B.

több okból is felkészülten ért bennünket. Egyrészt az év minden napján élő katasztrófavédelmi rendszer miatt, másrészt pedig azért, mert az előfeljelzések alapján a katonák időben megkezdhetik a felkészülést. Így többek között időben tudták megkezdeni a keleti országrészben lévő technikai eszközök (PTSZ-ek, helikopterek stb.) átcsoportosítását a veszélyeztetett területekre. Ami pedig a konkrét számokat illeti: a Magyar Honvédség a fő erőkiejtést a teljes Duna-szakaszon több mint 9600 fő igénybevételének terve-

zésével, négy körzetre összpontosította, amelyekben öt bázislaktantyát és négy bázisobjektumot működtetett.

Végül is a hadsereghez befutott, huszonnyolc helyszínről szólító nyolcvankét igényt 8466 fővel teljesítették. A katonák a kézi megerősítési munkálatok során homokzsáktöltést, bordás megtámasztás-előkészítést, szelvény-megerősítést, szelvénymagasítást, nyúlógát-építést és lokalizációs vonal-kiépítést vé-

A Magyar Honvédség minden szintjén operatív csoportok koordinálták az árvízi védekezést.

gezték. A védekezést többek között huszonnégy PTSZ-M úszó lánctalpas gépjármű, és négy Mi-8/17-es helikopter is segítette.

A honvédség bűvárosportjai több helyszínen, tizenhét alkalommal, hét-százötvenórát merültek. A védekezés során bevetették a HM EI Zrt. szakemberei által kifejlesztett pilóta nélküli felderítő repülőgépeket (UAV), a munkálatokban részt vett az RC-30-as kameralenszerrel ellátott An-26-os közepes szállító repülőgép is. A légi

Marosi Ádám főhadnagy – öttusázó olimpikon, világbajnok – és bajtársai a Margitszigeten építették a gátat.

MINDENKIN SEGÍTETEK

Keményen dolgoztak, napi tizenkét órát töltöttek a gátakon az árvízi védekezésben részt vevő katonák. Farkasné Végh Andrea törzsőrmester a feszített tempó miatt egyáltalán nem lepődött meg azon, hogy a napok múlásával egyre több kollégáján vette észre a fáradtság, a kimerültség jeleit.

– Fejfájásra, gyengeségre panaszkodtak, a szélsőséges időjárás következtében pedig néhányan egy kicsit meg is fáztak – foglalta össze a tapasztalatait az MH 86. Szolnok Helikopterbázis felcsere.

Dr. Guth-Orji Ágnes orvos századosnak, a kecskeméti MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Bajára települt egészségügyi biztosító csoportja vezetőjének is hasonló tapasztalatai voltak.

– Leginkább orrfolyás, megfázás, köhögés, torok- és mandulagyulladás bosszantotta a katonákat. Emellett előfordult néhány kisebb horzsolás is, volt, akinek meghúzódott az izma, vagy épp a gáton kezdett el fájni a foga.

Az orvos százados egy általa eddig soha nem tapasztalt jelenségről is beszámolt: a hozzá forduló katonák kivétel nélkül olyan kezelést kértek, ami után tovább tudnak maradni a helyszínen. Nem akarták ugyanis „cserbenhagyni” a gátakon dolgozó társakat.

A Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatának munkatársai természetesen Baján is ellátták a hozzájuk forduló tűzoltókat, katasztrófavédelmi szakembereket, rendőröket és civil önkénteseket.

G. S.

ÓBUDAI GÁTAKON

Az Aranyhegyi-patak töltése folyamatosan szivárog, ezért itt erősítik és magasítják a gátat a katonák – írta június 9-ei, árvízi közleményében Budapest főpolgármestere.

– Ez volt a harmadik helyszín, ahová bennünket, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapesti Helyőrség Dandárnál, pontosabban az MH Híradó és Informatikai Rendszerfőközpontnál szolgálókat vezényelték a nagy ár idején – mondja Borsos Gyöngyi szerződéses hadnagy, beosztott tiszt. – A Dunába torkolló patak vízszintje többszöröse a duzzadt a folyón levonuló árhullám miatt. A gáton egyszer csak átszivárgás keletkezett, veszélyeztetve a közeli lakóépületeket. A kialakult helyzetben nemcsak a gát megerősítésére volt szükség, hanem amilyen gyorsan csak lehetett, vízgyűjtő medencéket kellett kialakítaniuk. A rendszerfőközpont állományából ezen az éjszakai bevetésen ötvenen vettünk részt, ahogyan a többi váltásban is. Szerencsére sikerült megakadályoznunk a gátszakadást. De mégis a civilek és a katonák összefogására, katonatársaim mindvégig megmutatózó összetartására, fáradhatatlanságára emlékszem vissza a legszívesebben, és arra, hogy a környékbeliek köszönetüket kifejezve még éjszaka is folyamatosan hozták a kávékat, az üdítőt és a szendvicseket.

Borsos Gyöngyi két éjjeli és egy nappali 12 órás műszakot „húzott le” a gátakon, az előbbi helyszín mellett a Fővárosi Csatornázási Művek III. kerületi műszaki telephelyén és az Északi összekötő vasúti híd óbudai hídfőjénél. A Nemzeti Községi Egyletben diplomát szerzett közgazdász hatodik éve szolgál a dandárnál. A védekezésekre még szakaszvezetőként vezényelt szerződéses katonát – az előző években végzett munkája és végzettsége elismeréseként – június 15-ei hatállyal hadnaggyá léptették elő.

M. T. Gy.

egyaránt részt vettek. A védekezés során június 9-én egyidejűleg, a legnagyobb létszámban, 7700 fő teljesített szolgálatot, és további 1900 katona állt készenlétben.

Az árvíz levonulása után a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberek már elemezték a történeteket, összegezték a tanulságokat – mondta Borsos ezredes –,

csakúgy, mint mi. Ami a legfontosabb: emberi életben nem esett kár, és az anyagi javak túlnyomó többségét is sikerült megóvni. A legnagyobb veszély az árterületeken alakult ki, mert az oda épített ingatlanok megakadályozták a víz „szétterülését”, és ezek ideiglenes védművekkel, mobilgátakkal való megvédése szűkebb mederbe, gyorsabb folyásra és magasabb vízállásra kényszeríti a folyót.

A központi ügyeleti és katasztrófa-elhárítási osztály vezetője végül így fogalmazott:

– A híradásokban, a mi jelentéseinkben is jelzett létszámok csupán a területen, a gátakon dolgozókról adnak információt. De nem szabad elfelejtenünk, hogy tevékenységüket további több száz

A helikopterek és a személyzet csak napnyugta után pihenhettek meg.

A logisztikai háttér biztosítása is kiemelt fontosságú feladat volt.

járművek a védekezéshez szükséges felbontású és pontosságú légi felvételekkel látták el a szakembereket. Az árvíz levonulása után sem nélkülözték a katonákat a gátakon: a vegyvédelmi-ek Dunabogdány térségében fertőtle-

nést, tisztítást végeztek, illetve a hadsereg kijelölt erői részt vettek az ideiglenes védművek elbontásában is. A feladatban a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses katonái, önkéntes művelői tartalékosai és közalkalmazottjai

– irányító, logisztikus, műszak, szerelő stb. – katoná segítette saját helyőrségében. Ők szintén árvízi ügyeletet láttak el, és szervezték, támogatták a gátakon dolgozók munkáját, elősegítve az eredményes védekezést.

Sikeres rendszerbe állító éleslövészetet hajtott végre a Norvég Királyi Haditengerészet június hatodikán. A célpont a kiselejtezett és minden szennyezőanyagától, kőolajszármazéktól megtisztított KNM TRONDHEIM fregatt volt. A Koenigsberg cég fejlesztette Naval Strike Missile hajó elleni rakétát egy Skjold-osztályú korvettről indították, s ezt követően sikerrel csapódott a célpontba, a TRONDHEIM felépítményébe. A fegyverrendszer célja az ellenséges hajó megbénítása, a további feladatok végrehajtásának megakadályozása. Méretét, egyben robbanófejeének nagyságát korlátozza, hogy a rakéta a légi indítású, az F-35 Lightning II vadászbombázó belső fegyverterébe tervezett Joint Strike Missile hajófedélzetre átalakított változata. (www.flightglobal.com)

CÉLPONT A TRONDHEIM!

TŰZOLTÁS, ZÖLDEN

Több mint 30 esztendőnyi szolgálat után az amerikai légierő új repülőteri tűzoltójárművet rendszeresít. A nehéz terepjáró LVSR-platfomra épülő P-19R ARFF reptéri tűzoltó és mentő járművet az Oskosh szállíthatja le. A program a jelenlegi, meghosszabbítható és a megrendelt darabszámban növelhető szerződés szerint 2018-ban zárul le. A P-19R ARFF feladata lesz a hazai és az expedíciós reptőloereken a katonai repülés biztosítása. Az összerék-meghajtású, 6x6-os kerékképletű, nehéz tűzoltó gépjárműnek azért is kifejezetten jó a terepjáróképessége, mert a nem előkészített reptőloereken is megfelelő teljesítményt kell nyújtania. (www.oskoshdefense.com)

UGYANAKKORA, MÉGIS ERŐSEBB

A Sikorsky Aircraft helikoptergyár 435,3 millió dollárért kapott megrendelést négy CH-53K rendszeresítésre használt nehéz szállítóhelikopter megépítésére. A jelenleg is használt CH-53E Super Stallion modernizált utódja a hajófedélzeti üzemeltetés miatt külsőleg változatlan méretekkel, de közel kétszer akkora teljesítménnyel fog repülni. A gyár eddig két, repülésre nem alkalmas, földi teszt példányt adott át. A tervek szerint ezt egy földi terhelési és négy repülőképes prototípus követi; a most megrendelt négy gép más, különböző rendszertesztelési feladatokat hajt majd végre. A tervek szerint az első CH-53K 2014 második felében száll majd fel először. (www.sikorsky.com)

AZ ELSŐ OLASZ FREMM-FREGATT

Május 29-én hivatalosan is megkapta nevét s hadrendbe állt az első, Olaszországban épített FREMM-fregatt. Az F590 CARLO BERGAMINI a Fincantieri Genova melletti Riva Trigoso hajógyárában épült. A hajó gerincét 2008. január 7-én fektették le, s 2011. július 19-én bocsátották vízre. A tengeri tesztek még 2011 októberében elkezdődtek. Az olasz haditengerészet a jelenlegi tervek szerint 10 FREMM-fregattot állít hadrendbe. A modulszerűen összeállítható hajók közül hat (köztük a CARLO BERGAMINI) többfeladatu, míg négy kifejezetten tenger-alattjáró-elhárító változatban épül meg. Ilyen lesz a másodikként jelenleg is épülő F 591 VIRGINIO FAZAN is. (http://bmpd.livejournal.com/)

LÉGVÉDELMI FEJLESZTÉSEK LENGYELORSZÁGBAN

A lengyel védelmi minisztérium bejelentette, hogy két különálló beszerzést indít lengyel légvédelmi rendszer fejlesztésére. Első lépésként közepes hatótávolságú, repülőgépek és rakéták ellen használható légvédelmi rakétarendszert szereznek be. A minisztérium szakértői megkeresték a lehetséges gyártókat, akik június 21-ig jelentkezhetek ajánlataikkal Varsóban. A kis hatótávolságú csatlékvédelmi rakéták beszerzése is hamarosan megkezdődik, a tervek szerint az első ilyen eszközök már 2017-ben hadrendbe állhatnak. A két program becsült összköltsége eléri a 3,75 milliárd dollárt. (www.defensenews.com)

AN-148: OROSZ MEGRENDELÉS

Tizenöt Antonov An-148 sugárhajtású közepes szállítórepülőgépet rendelt meg az orosz védelmi tárca a voronyezsi repülőgépgyártól. A 18 milliárd rubel értékű szerződés szerint az első gépet még 2013-ban, az utolsót pedig 2017-ben kell átadni az orosz légierőnek. A típus ezzel a beszerzéssel átlépte a „100 megrendelt gépes határt”; a gépek többsége Oroszországban repül. Az orosz védelmi minisztérium mellett a Roszija állami légitársaság és a rendkívüli helyzetek minisztériuma is használ An-148-asokat. A válszárnyas, két sugárhajtóműves típus elsősorban a Tu-134-esek, illetve az An-24/26-osok váltótípusa, de nem rendelkezik hátsó teherrámpával és nem alkalmas a nem betonozott reptőloereken történő üzemeltetésre sem. (www.aviaport.ru)

ÚJRA A CAMP PANNONIÁBAN

Korom Ferenc dandártábornok, az ISAF Északi Regionális Parancsnokság (RC-N) törzsfőnöke látogatást tett Baghlán tartományban, ahol találkozott az afgán nemzetbiztonsági szolgálat (NDS) tartományi igazgatójával. A megbeszélés helyszíne Camp Pannonia volt, ahol az MH Tartományi Újjáépítési Csoport (PRT) kivonása óta először járt magyar katoná. Az NDS igazgatója megköszönte, hogy a magyarok a tábor átadásával hozzájárultak a biztonsági erők jobb szolgálati körülményeink megteremtéséhez. Korom Ferenc dandártábornok hangsúlyozta: a PRT hazatelepülésével

Magyarország nem hagyta magára Baghlánt, az Északi Regionális Parancsnokságon szolgálók ugyanis figyelemmel kísérik a felelősségi körzetükbe tartozó tartomány mindennapjait.
Szloszjár Balázs

GYERTYAGYÚJTÁSSAL EMLÉKEZTEK

Az MH Nemzeti Támogató Elem hetedik váltásának katonái, valamint az egyéni beosztásban lévők Mazar-e Sharifban, június 10-én gyertyagyújtással emlékeztek meg az e napon, afganisztáni missziós szolgálatuk közben életüket vesztett magyar katonákról. 2008. június 10-én a 30 éves Kovács Gyula főtörzserőmester, posztumusz hadnagy, egy házi készítésű robbanószerkezet hatástalanítása közben halt hősi halált. Ő volt az MH Tartományi Újjáépítési Csoport első áldozata. Három évvel később, ugyanezen a napon a kontingens 44 esztendő orvos, Borbély Csaba százados rosszul lett és életét a kilagay-i amerikai központban, a szakszerű orvosi beavatkozás ellenére sem sikerült megmenteni.

Kleinné Nagy Andrea százados

FELADATRA KÉSZEN

Az MH Műveleti Tanácsadó Csoport (MH MTCS) táborába látogatott el nemrég John W. Bullard dandártábornok, az ISAF Északi Regionális Parancsnokságának (RC-N) parancsnokhelyettese, akit Molnár Zsolt ezredes, az MH MTCS parancsnoka és David Ditz alezredes, parancsnokhelyettes fogadott. Bullard tábornok részletes tájékoztatást kapott a tanácsadó csoport feladatairól, megismerkedett a kulesbeosztású személyekkel, valamint a csoport elhelyezési és életkörülményeivel. Az MH MTCS állománya június elsejétől saját felelősségében hajtja végre feladatait. Emellett kiemelt szerepet kap katonáinak folyamatos képzése, valamint a különféle tanfolyamok szervezése és levezetése az Afgán Biztonsági Erők tagjai számára.

Csoma Ferenc zászlós

AZ UTOLSÓ GYAKORLAT

Képességellenőrző gyakorlaton vettek részt az EUFOR többnemzeti zászlóaljába beosztott magyar műveleti század katonái a közelmúltban. A gyakorlatot – amely az MH EUFOR Kontingens 12. váltásának szolgálati ideje alatt az utolsó volt – a török század váltásának alkalmából hajtották végre. A katonák feldehárítási, járőrözési, tömegkezelési, evakuációs, továbbá terület- és objektum-átvizsgálási feladatokat teljesítettek. A törökök mellett osztrák, illetve Halász Csaba őrnagy, a többnemzeti zászlóalj törzsfőnökének vezetésével magyar katonák is aktívan részt vettek a lövészfeladatok tervezésében, irányításában, szervezésében és ellenőrzésében.

Farkas Imre százados

Június 5-én Walt T. Lord dandártábornok, a szarajevói NATO-parancsnokság parancsnoka átadta Szpisják József dandártábornoknak, az EUFOR törzsfőnökének az egyesült államokbeli Pennsylvania állam kormányzója által adományozott kitüntetést, a Meritorious Service Medalt. Beszédében a parancsnok Szpisják tábornok szakmai tevékenységét méltatta, elismerően szövegezte a közvetlen személyiségéről, együttműködésre törekvéséről, amellyel erősítette az EUFOR és a NATO-parancsnokság kapcsolatát, továbbá hozzájárult a biztonságos bosznia-hercegovinai környezet kialakításához.

Honvedelem.hu

RANGOS ELISMERÉS

TÁBORNOKI LÁTOGATÁS

A Koszovóban szolgáló magyar összekötő és megfigyelő csoport (Liaison and Monitoring Team – LMT) felelősségi területén található Podujevo járásba látogatott a napokban Volker R. Halbauer vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka, aki – miután megtekintette Sajkovac település víztisztító üzemét – találkozott a járás vezető beosztású tisztviselőjével. E megbeszélés megszervezéséért a KFOR parancsnoka köszönetet mondott Király Miklós őrnagynak, a magyar LMT csoportparancsnokának. Halbauer vezérőrnagy rámutatott: fontos a helyi előljárókkal fenntartott jó kapcsolat, hiszen ez elősegíti azt, hogy a járásban történő eseményekről a KFOR azonnal értesüljön.

*Korom Grácia hadnagy
Fotó: Gyuricza Imre zászlós*

Kecskeméti nemzetközi repülónap és haditechnikai bemutató 2013

TELTHÁZ!

A KECSKEMÉTI REPÜLŐNAP MŰHELYTITKAIT BEMUTATÓ SOROZATUNK BEFEJEZŐ RÉSZÉBEN UGRIK CSABA EZREDES, AZ MH 59. SZENTGYÖRGYI DEZSŐ REPÜLŐBÁZIS PARANCSNOKA, A PROGRAM REPÜLÉSI IGAZGATÓJA SZÁMOL BE AZ ELŐKÉSZÜLETEK UTOLSÓ FÁZISÁRÓL.

Milyen repülónapos „életutató” tudhat maga mögött ezredes úr? Hiszen a repülési igazgatói beosztáshoz nemcsak repülőgép-vezetői, hanem speciális szervezői tapasztalatok is szükségesek.

– 1991-ben végeztem Kassán, így a „hőskorban”, a taszári repülónapokon még csak hazalátogató vendégként lehettem jelen. 2001-ben kerültem át a kecskeméti ezredhez, azóta a speciális „ranglétra” minden fokát bejártam. Voltam kísérő, megfigyelő, szervező, majd már a toronyból nézhettem a nagyok bemutatóit. Bár a mostani beosztásom egyszemélyes, segítőim között tudhatom a bázis valamennyi szakterületének vezetőit. Ebben az évben Langó Viktor és Varga Szabolcs nevét és tudását ismerhetik meg a látogatók, ők a bemutatópilótáink. A szervezés nehézségeit Asztalos István alezredes már nem századparancsnok-

ként, hanem repülőműveleti főnökként veszi le a vállamról, de Grécs György alezredes, megbízott törzsfőnök, Jenői Barna alezredes, megbízott szállítóhelyettes és Gróf Gergely őrnagy, a repülő harci alkalmazási részleg vezetője részére is akad tennivaló bőven. Természetesen a logisztikusok feladata a háttér, a repülőműszakiaké pedig a biztonságos repülés biztosítása. Röviden összefoglalva, nem nagyon megy senki szabadságra a következő hónapban.

– **Milyen menetrend szabályozza a bázis életét a rendezvény előtti utolsó napokban?**

– Már augusztus első napjától érkeznek a bázisra a repülőgépek, ilyenkor egy vasúti teherpályaudvarhoz hasonló a leszállópálya és a zónák környéke. Minden érkezőre figyelnünk kell, saját tapasztalatból tudom, milyen „százraz” üzemanyagtartállyal megérkezni

Ugrik Csaba ezredes 2013 májusában vette át a bázis parancsnokságát Kilián Nándor dandártábornoktól.

Fairfordba, és azonnali leszállást kérni az irányítóktól. A regisztráció során minden résztvevő előre jelezte az igényeit, így tudjuk rangsorolni a kívánásokat. A kötelékek gyakorlásához például légteret kell biztosítani, hiszen fontos számukra a navigációs pontok berepülése.

Nem egyszerű feladat a beérkező repülőgépek elhelyezése sem. A kísérő repülőgépek a kikapcsolás után átrepülnek más bázisokra, a statikus soron pedig kitehetjük a „teltház” táblát.

– **A látogatókat az égi programok mellett a repüléshez kapcsolódó kiállítások is várják?**

– A repülőgépek tárolására szolgáló létesítményeink ilyenkor alkalmi bemutatótermékké alakulnak át. Számos

intézmény mutatja be termékeit, de repüléstörténeti relikviákat is láthatnak majd a repülónap nézői. Meglepetéssel is készülünk: ha a szerencse mellénk szegődik, egy mini „Tiger-meetre” is sor kerül az egyik Gripen-hangárban. Mivel mi azt valljuk, a Puma is nagymacska, néhány tigrismintás, különleges repülőgép fotóját is begyűjthetik a katonai repülés szerelmesei.

– **A repülési igazgatónak hivatalból mindet szeretnie kell. Mégis arra kérem, soroljon fel néhány „kedvencet”, amelyek a program résztvevőiként, közelebb állnak a szívéhez?**

– Ha nem is a szívemre hallgatva, de a ritkábban látható típusok közül szeretném megemlíteni a lengyel Szu–22-es géppárt, a több mint húsz évvel ezelőtt

Taszáron vendégeskedő Szu–25-öst, most bolgár színekben. Lengyelországból még egy meglepetésként MiG–15-ös is érkezik, amely sokak számára egy korszak jelképe. Először jár nálunk az óriás forgószárnyas, a Sea King, és egy speciális német Dornier. A Baltikumból érkező Albatrosz „bogarakat” a spanyol Sasokhoz hasonlóan, gyorsan megszereti majd a magyar közönség is, nem is beszélve a profizmus „nagykövetéről”, a Kecskemétre már szinte „hazatérő” olasz Frece kötelékről és a Török Csillagokról. Az Orosz Vitézek bemutatójával több tízezer ember „kívánsága” teljesül, hiszen a „nagyvas” 2010-ben, ukrán színekben, még csak a kiállító sor vendége volt, és az 5 gépes Szuhaj-kötélék infracsapda-tűzijátékkal látvá-

nyosabbá tett programja a repülónap kiemelkedő része lesz.

Repül egy olyan típus, egy magyar L–29-es Delfin is, amely számomra a „repülő-iskolapad” volt Kassán. Természetesen bemutatót tartanak a hazai sportrepülés világhírű képviselői, Besenyei Péter, Veres Zoltán és Nadas Tamás is.

Nem szabad azonban elfelejtenem, hogy ez a korántsem teljes felsorolás munkatársaim számára percreke lebonthatott feladatrendszert jelent majd, és talán csak a rendezvény szakmai értékelésekor, a fotókat és a videókat nézve kaphatjuk meg azt az élményt, amelyet a látogatók „élőben” vihetnek haza Kecskemétről.

A repülónap kötelékeiről és repülőgéptípusairól magazinunk 38–45. oldalán részletes ismertetést olvashatnak. Friss információkért, hírekért érdemes felkeresni az esemény hivatalos honlapját (www.repulonap2013.hu).

SEREGSZEMLE A FÖLDÖN IS

NEM CSUPÁN A REPÜLÉSÉ LESZ A FŐSZEREP AZ AUGUSZTUSI KECSKEMÉTI NEMZETKÖZI REPÜLŐNAPON, HISEN A MAGYAR HONVÉDSÉG FELVONULTATJA SZÁRAZFÖLDI ARZENÁLJÁT IS.

Egy repülőnapon az elsőbbség persze mindig a vasmadaraké és a különleges képességekkel felvértezett pilótáké, ám ha elfáradt már a nyakunk, kikapcsolódásképpen nézzünk körül lenn, a földön is. A Magyar Honvédség közel húsz alakulata képviselti magát a repülőnapon, katonák változatos programokkal várják a nagyrédeműt.

Schmidt Zoltán ezredes, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság logisztikai erők megbízott főnöke magazinunknak elmondta: a haditechnikai bemutató szárazföldi modulja a szokásoknak megfelelően dinamikus és statikus részre osztható. A dinamikus program során a kö-

zönség egyrészt az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj katonáinak közelharc-bemutatóját láthatja. A szolnoki honvédek fegyveres formagyakorlatokat, ütészakadulást és különböző töréstechnikákat mutatnak majd be. A nézőket bizonyára az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár különleges díszelő csoportjának látványos, fegyveres bemutatói is elkápráztatják majd, amelyekre a tervek szerint mindkét napon, főként a repülőbemutatók közti szünetekben kerül sor.

Nyugodt szívvel mondhatjuk: a haditechnikai eszközök és járművek sereg-szemléje legalább annyira látványosnak

ígérkezik, mint a légi parádé. Schmidt Zoltán ezredes úgy fogalmazott: a program összeállításánál elsősorban a költséghatékonyságra és a párhuzamosságok elkerülésére törekedtek, hiszen a kívülről számára például a debreceni dandár BTR harcjárműve ugyanolyan, mint mondjuk a tatai alakulaté. Így a mindkét alakulatnál rendszeresített eszköz csak az egyiknél lesz megtekinthető. Fontos szempont volt az is, hogy minden alakulat a rá leginkább jellemző eszközöket, képességeket mutassa be a nagyközönségnek, köztük olyan újdonságokat is, mint a honvédség előretolt repülésirányító képessége (JTAC), vagy éppen a Vízforrás 2013 feladat során al-

kalmazott tábori víztisztító berendezés, ivóvíz-zacszkó felszerelés. Sőt, nemcsak a büfében kapható ásványvízzel, hanem a helyben készített honvédségi zacskós vízzel is olthatjuk szomjunktak. A technikai eszközök iránt érdeklődők számíthatnak arra is, hogy sereg-szemlén ott lesznek Kongsberg rádiók, a mo-

dernizált BTR-80M típusú harc-járművek, és a nemrégiben csapatpró-bán átesett 60 milliméteres EX-PAL-M08-as aknavető is.

A bemutatók jól ismert főszereplőin kívül (mint például a T-72-es harco-csi, a Cougar speciális tüzserészármű és a Gripen vadászrepülőgép) a közönség

megtekintheti a Rába H-sorozatú, a haderőben rendszeresített járműsaládjának páncélozott és nem páncélozott változatait is. Láthatjuk továbbá a honvédségben rendszeresített emelőgépeket, köztük például a Faun darus autómotort, és a hejcei tragédia után felállított vezérkari főnöki mobil vezetési pontot is. Bemutatkozik majd az MH Tábori Lelkesi Szolgálat, valamint az MH Egészségügyi Központ, ahol a látogatók különféle szűrővizsgálatokon is részt vehetnek. A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum jövőtől láthatunk többek között 1938/1968M 122 milliméteres tarackot, 1940M Nimród páncélvadász és légvédelmi gépjárműt, vagy éppen Messerschmitt Bf-108-as kikapzó és futárrepülőgépet. Schmidt Zoltán ezredes azt is elmondta, hogy különféle hagyományörző csoportok részvétele is szerepel a tervekben.

A Magyar Honvédség teljes szárazföldi haditechnikai arzenálját e hasábon persze képtelenség felsorolni. Ezért a kedves olvasó a helyszínen győződhethet arról, hogy mi maradt ki ebből a kis ízelítőtől. A BAT-2-es láncfalpas bulldózerrel ki ne hagyják, és ne lepődjenek meg, ha jártukban-keltükben az útjukba kerül egy tüzserésztrobot...

SZITUÁCIÓS LŐBAJNOKSÁG

Negyedik alkalommal rendezett situációs pisztolylövészversenyt a Kecskeméti Honvéd Sportegyesület és az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis. A rendezők külön értékelték a katonák és a rendőrök teljesítményét, a sportpisztolyokat használók pedig egy harmadik kategóriába kerültek. A katonanők mezőnyében Borbás Emese hadnagy (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis), a férfiaknál pedig Hennel Sándor őrnagy (MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár) győzött. A katonacsapatok küzdelmében a nőknél az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár, a férfiaknál pedig az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis végzett az élen.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

ÚJ TÉRKÉP KÉSZÜLT

Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred megbízásából nagyszabású projektet hajtottak végre a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Non-profit Kft. térképészei, akik másfél hónap leforgása alatt a

Duna egy 60 kilométeres szakaszáról úgynevezett 3D-s hajózási térképet készítettek; a tervek szerint ez váltja majd fel a most használt, több évtizeddel ezelőtt készült kartográfákat. A felmérés a Csepel-sziget északi és déli csücske, azaz a Kvaszay- és a Tassai-zsillip között zajlott. A térképészek munkáját az ezred hadihajós alosztályának 13 katonája, továbbá két hadihajója és egy rohamcsónakja segítette.

Kép és szöveg: Szűcs László

NYÁRI KÜZDELEM

Az MH Ludovika Zászlóalj közel 150 honvéd tisztjelöltje a Nyári Küzdelem 2013 elnevezésű gyakorlaton többek között ellenőrző-átérési pontot üzemeltetett, gyalogjárőr- és konvoj kíséresi feladatokat hajtott végre. A kiképzés menetét úgy állították össze, hogy a honvéd tisztjelöltek egyaránt megismerhessék a valós végrehajtás szépségeit és nehézségeit. Így a parancsnokoknak – akik harmadékes hallgatók voltak – nagy mozgásteret és szabad kezét biztosítottak, mindössze mentorként figyelték döntéseiket.

Kép és szöveg: Snoj Péter

A JÖVŐ PARANCSNOKAI SZENTESEN

Az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred laktanyájába, Szentesre látogattak a Nemzeti Közfoglalmi Egyetem felsőfokú vezetőképző tanfolyamának résztvevői. A vendégek felkeresték az ezred búvárbázisát, majd a víztisztító század kiképzőtáborában megismerhették a víztisztító berendezéseket, egyúttal betekínthettek az ezred Vízfóráss 2013 feladatban végzett munkájába is. A gyakorlótéren a TMM-3 híd telepítését, valamint az alacsonyvízi fahíd építésének egy mozzanatát figyelhették meg, majd az alakulat csapatmúzeumban Szentes város katonatörténetével, továbbá a laktanya és a műszaki alakulat különböző korszakaival ismerkedtek meg a vendégek.

Kép és szöveg: Juhász László százados

SZOLNOKI HONVÉDELMI NAPOK

A Szolnokon állomásozó alakulatok katonáinak életével, szolgálati és munkakörülményeivel, felszereléseivel ismerkedtek a helyi általános és középiskolák diákjai az ittebe Kiss József hadnagy laktanyában. A II. szolnoki honvédelmi napok elnevezésű rendezvényen megjelent mintegy ötszáz tanulót és tanáraikat Lamos Imre dandártábornok, a helyőrség parancsnoka, illetve Mádi Lajos alezredes, a helikopterbázis kiképzési főnöke köszöntötte, majd következtek a látványos programok: a vendégeket először a Légierő Zenekar – Szolnok szórakoztatta, amit a laktanya örktutyainak bemutatója követett. A diákok megnézheték az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, illetve az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelési Zászlóalj fegyvereit és technikai eszközeit is.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

A SZAVAK EREJE

A közelmúltban ért véget a XXV. nemzetközi katonai megfigyelő tanfolyam. A képzést jól felkészült, többéves, külszolgálaton szerzett katonai megfigyelői tapasztalattal rendelkező instruktorkok segítették. A hallgatók az első napokban zömmel elméleti foglalkozásokon vettek részt: megismerkedtek a békefenntartás ENSZ által kidolgozott alapelveivel, a nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés lehetőségeivel, a híradás, a kommunikáció, a tárgyalástechnika, a járőrözés és a megfigyelések szabályaival. A második héten már a terepfoglalkozásokon volt a hangsúly, végül pedig kétnapos zárógyakorlaton adtak számot felkészültségükről a képzésen részt vevők.

Galambos Sándor; fotó: Galovtsik Gábor

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

Stratégiai partnerségi megállapodást írt alá Hende Csaba honvédelmi miniszter és Barsiné Pataky Etelka, a Magyar Mérnöki Kamara elnöke. Az aláírást követően a honvédelmi miniszter örömeinek adott hangot, hogy a tárca egy ilyen tekintélyes társadalmi szervezetet tudhat állandó partnerei között. Hozzátette: a jövőben a Magyar Mérnöki Kamara is megkapja majd véleményezésre a tárca jogszabálytervezeteit, intézkedéseit, és az egyeztetés folyamán érvényesítheti sajátos szempontjait. Barsiné Pataky Etelka megköszönte a lehetőséget a Honvédelmi Minisztériumnak, s kiemelte: az együttműködés komoly szakmai alapokon nyugszik, hiszen a honvédségben és a hadiiparban sok fejlesztőmérnök dolgozik.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

TÜZSZERÉSZRE EMLÉKEZTEK

Kovács Gyula posztumusz hadnagyra, az Afganisztánban hősi halált halt tüzérszere emlékeztek halálának ötödik évfordulóján, a szeghalmi temetőben. A június 21-én, katonai tiszteletadással megtartott rendezvényen – családtag-

ok, barátok, kollégák, bajtársak gyűrijében – Maesári József polgármester idézte fel az öt évvel ezelőtt bekövetkezett tragédiát. A megemlékezés végén koszorúkat helyeztek el a hősi halott sírján. A gyerekkori barát, Túri János tűzoltó őrnagy a Mundérba bújó történelem című állandó kiállítás-son emléksarkot hozott létre Kovács Gyula tiszteletére.

Vörös Mihály főhadnagy

ZENÉS ŐRSÉGVÁLTÁS

A Sándor-palota előtti Szent György téren ismét zenés őrségváltásnak lehettek szemtanúi a budai várat felkereső turisták. A téren összegyűlt tömeg érdeklődve figyelte, fényképezte a Köztársasági Elnöki Hivatal protokolláris őrsését ellátó – az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegységéhez tartozó – honvéd palotaőrök látványos bemutatóját. A zenéről az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár Központi Zenekara gondoskodott. A honvéd palotaőrök tavasztól őszig, havonta egy alkalommal tartanak zenés őrségváltást a Várnegyedben.

Kovács Dániel; fotó: Rácz Tünde

AFGANISZTÁNI KÉPESLAPOK

Budapesten, Szolnokon, Debrecenben, Székesfehérváron és Tatán volt látható a Képeslapok Afganisztánból című nagyszabású fotókiállítás, amelynek negyven nagyméretű tablója mutatta be a magyar szerepvállalás történetét, legfőbb eredményeit. A legnagyobb teret természetesen az MH Tartományi Újjáépítési Csoport idén befejeződött tevékenysége kapta. Hende Csaba honvédelmi miniszter a kiállítás budapesti megnyitóján felidézte: ez a misszió a Magyar Honvédség komoly erőpróbája volt. Benkő Tibor vezérezredes, vezérkari főnök pedig elmondta: a katona dolga és kötelessége az is, hogy segítsen más népeknek egy jobb, élhetőbb világ megteremtésében. Hozzátette: büszkék lehetünk katonáink afganisztáni helytállására.

D.-U. Á.; fotó: K.-N. M.

ÚJ PARANCSNOK PÁPÁN

Frank Rombouts, a Holland Királyi Légierő ezredese hivatalos ünnepségen vette át a NATO stratégiai légi szállítási képesség (Strategic Airlift Capability – SAC) Nehéz Légi Szállítóezredének (Heavy Airlift Wing – HAW) parancsnoki beosztását a katonai szervezetnek otthont adó MH Pápa Bázisrepülőtéren. Frank Rombouts 2011 márciusa óta szolgál a HAW-nál: előbb parancsnokhelyettes, 2013 februárjától pedig megbízott parancsnok volt. Ő a működését 2009-ben megkezdő HAW harmadik (ugyanakkor első európai) parancsnoka. A HAW 2012 novemberében érte el a teljes műveleti képességet, ami azt jelenti, hogy az alakulat képes számos küldetés végrehajtására, például a szállítmányok dobással történő célba juttatására, légi utántöltések és éjjellátóval végzendő műveletekre.

Honvedelem.hu

HONVÉDEK AZ ÚRNAPI KÖRMELETEN

Az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye felkérésére a budapesti Szent István-bazilikánál tartott úrnapi körmeneten, 66 év után ismét katonai tiszteletadással kísérték az oltárizsentséget. Krisztus testének és vérenek ünnepén dr. Erdő Péter bíboros, prímás, Esztergom–Budapesti érsek mondott szentmisét, többek között a Katolikus Tábori Püspökség képviselőinek jelenlétében. Az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegységének díszszakasza a dandár egyik történelmi elődjeként számon tartott 32. Mária Terézia Gyalogezred csapatzászlójának másolatával hajtotta végre a menetet.

Vén Attila; fotó: Ignác Dániel

„Segíts a bombázótisztnek!”

ADRIAI CSAPÁS

SZLOVÉNIÁBA LÁTOGATTAK A MAGYAR ELŐRETOLT REPÜLÉSIRÁNYÍTÓK: GYAKORLAT ÉS KÉPZÉS, REPÜLŐGÉP-RÁVEZETÉSEK ÉS TANTERMI FOGLALKOZÁSOK VÁRTAK A SZOLNOKI SZAKEMBEREKRE.

A szlovén előretolt repülésirányítási képesség kiképzési bázisának első tanfolyamát az MH 86. Szolnok Helikopterbázis NATO-szerte elismert szakmai képességű előretolt repülésirányító csoportjának (ERICs) közreműködésével tervezték meg és hajtották végre. A sikeres, háromhetes program után került sor délkeleti szomszédunknál az Adriatic Strike (Adriai Csapás) 2013 nemzetközi JTAC-gyakorlatra, amiből viszont már a magyar repülésirányítók is sokat tanulhattak.

Szlovénia a hadgyakorlat előtt, arra „ráépítve” egy háromhetes tanfolyamot szervezett. Az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj előretolt repülésirányítói képzésre kijelölt katonájának még május 12-én utaztunk ki Cerklje ob Krki repülőterére, a gyakorlaton is részt vevő Pilatus PC-9-es kiképző és könnyű támadó repülőgépek bázisára – mondta Bakcsi Dávid főhadnagy, oktató. Szlovén kollégáink tanfolyama még nem rendelkezik NATO-akk-

reditálással, ezért volt kiemelkedően fontos számukra a majdani JTAC-képzésük alapját jelentő tapasztalat, melyet többek között a foglalkozásvezetőként dolgozó magyar szakembertől is átvehettek.

A szlovén tanfolyamot a magyarétól eltérően építették fel. A leendő előretolt repülésirányítók például már a második hét végén repülőgépekkel dolgoztak a gyakorlótéren. Szolnokon alaposabb elméleti képzés előzi meg a repülőgépek, helikopterek gyakorlati irányítását. A tapasztalatokat igyekeztünk átadni, s jövőre már ennek megfelelően, finomított tematikával várnak majd bennünket oktatóként és kiképzendő repülésirányítóként is – jegyezte meg Bakcsi főhadnagy.

SZÉLES ESZKÖZVÁLASZTÉK

Az Adriatic Strike 2013 nemzetközi gyakorlatra Magyarországon és Szlovénián kívül Ausztria, az Egyesült Államok,

Bakcsi Dávid főhadnagy

Franciaország, Horvátország és Olaszország küldött előretolt légi irányító csoportot. A katonai légi járművek „széles választéka” állt a résztvevők rendelkezésére: amerikai F-16C Falcon vadász-

bombázókkal, AH-64D Apache Longbow harci helikopterekkel, osztrák OH-58D Kiowa-k, Pilatus PC-7-esekkel, a már említett szlovén PC-9-esekkel és magyar JAS-39C Gripenekkel egyaránt dolgozhattak a légi irányítók.

A szolnoki ERICs kijelölt állománya saját felszereléssel utazott az Adriatic Strike-ra. Ládáikban ott volt az új PRC-152-es rádió – a 20 wattos erősítővel, dipólantennával és a

PRC-117F rádióval együtt. Az ERICs új, páncélozott Mercedes terepjáró gépkocsija kifejezetten jól vizsgázott a helyszínén. Lézeres célmegjelölőt viszont nem vihettünk magunkkal – tette hozzá az oktatótisz –, mert Szlovéniában a jelenlegi szabályok szerint még lőtéren sem szabad ilyet használni.

Sikeres éleslövészet után, infracsapdák szórva távozik a Pilatus PC-9.

MINŐSÉGI MUNKA

A gyakorlaton öt, különböző helyzeteket, helyszíneket modellező foglalkozási pontot jelöltek ki. A tervezés során a mennyiség helyett a minőségre törekedtek, mondván, a kevesebb rávezetést megfelelő környezetben, minél jobban kidolgozott feladatként kell végrehajtani. Előfordult, hogy egy teljes szlovén század „játszott alá” az eseményeknek, így századműveletek során végrehajtott rávezetésre is lehetőség adódott.

Rávezetés valós hegyvidéki, városi környezetben, valódi épületekre, járművekre; irányítás harcjárműből nappal és éjjel: minden szituációban maximális élethűség. A gyakorlóbombák mellett éles fegyvereket is alkalmaztak, éles tüzzérségi tűzkérést és -helyesbítést is irányítottak a magyar katonák. A nem irányított rakétákkal eltálatl faépület látványát nem lehet elfelejteni – jegyezte meg a főhadnagy.

A résztvevők a végrehajtás előtt legalább két órával már a helyszínen voltak, így jutott idő megbeszélni az aznapi feladatokat a támogatóra kijelölt szlovén szárazföldi alakulat parancsnokával.

A magyar JTAC-csoport tagjai átlagosan 12-12 rávezetéssel gyakoríthatták tapasztalatukat, miközben a szlovén kezdő légi irányító csoporttal foglalkozó Baksa főhadnagynak be kellett érnie 1-2 feladatvégrehajtással. A magyarok kiváloán teljesítettek: az ötből két helyszínen is őket jelölték meg a legjobbnak a szlovén szárazföldi haderő parancsnoka. A sokféle repülőgéptípus közös munkája, a gyakorlaton beállított helyzetek komplexitása, az aljátárszó szárazföldi erők nagysága és együttműködése adta számunkra a legtöbb tapasztalatot – mondta Bakcsi Dávid főhadnagy.

A tervek szerint 2014-ben is megrendezik az Adriai Csapást, a szlovén kollégák pedig ismét számítanak a magyar szakemberek közreműködésére.

A házigazdák is elégedettek voltak a magyarok teljesítményével.

TELITALÁLAT

ISMÉT MAGYARORSZÁGON VERSENYEZTEK A VILÁG LEGJOBB MESTERLÖVÉSZEI. A BAJNOKSÁGON EZÚTTAL KATONAI NAPOT IS TARTOTTAK, MELYEK AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJ VOLT A HÁZIGAZDJÁJA. AZ IDEI VILÁGKUPÁT AZ OROSZ ALEXANDER POLONSKIY NYERTE, BIMBÓ ISTVÁN ALEZREDES, A LEGEREDMÉNYESEBB MAGYAR LÖVŐ A 81. HELYEN VÉGZETT.

A Nemzetközi Rendőri és Katonai Mesterlövő Világkupa tizenkét éves történetében először kellett katonai feladatokat is végrehajtanunk a versenyzőknek. A bajnokságot ezért két helyszínen, az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Szervek Kiképző Központja budatétényi és a Magyar Honvédség táborfalvai lőterén rendezték meg. Húsz ország (Kazahsztán, Szlovákia, Ukrajna, Olaszország, Macedónia, USA, Izrael, Oroszország, Csehország, Kína, Anglia, Románia, Ausztria, Belorusszia, Vietnam, Szerbia, Mongólia, Svédország, Norvégia és hazánk) legjobb mesterlövészeinek hetvenhat csapata küzdött a helyezésekért. A Magyar Honvédség „színeiben” az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, az MH 25. Klapka György Lövészdandár, az MH

5. Boeckai István Lövészdandár és az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj katonái indultak, versenyen kívül pedig a HM Fegyverzeti és Hadbiztosi Hivatal haditechnikai intézetének három csapata is „rajthoz állt”.

A szolnoki katonák idén társrendezőként is részt vettek a június 3-ai katonai nap lebonyolításában.

– A rendőrök már évekel ezelőtt jelezték, hogy szeretnének néhány olyan feladatot is végrehajtanunk, amelyeket a honvédség mesterlövészei gyakorolnak. Egy napot kaptunk, hogy eleget tegyünk a kérésüknek – lapozza a katonai nap forgatókönyvét Pintér Ferenc alezredes, a „könnyű vegyes” megbízott parancsnoka. – Szerintem maradandó élményt jelentett az általunk összeállított pályák leküzdése, a próbatételek újszerűsége

elsősorban a belügyi szervek és a honvédség mesterlövészeinek eltérő alkalmazásából fakad. Ők közelebbi célokhoz szoktak, a feladatok ugyanis a 30–100 méterre lévő bűnözők semlegesítése. Ezzel szemben a katonai mesterlövészek 400–1500 méter távolságból dolgoznak és a legszélsőségesebb időjárási körülmények közt is képesnek kell lenniük a feladat végrehajtására.

Táborfalván „klasszikus lövészdő”, hideg és erős szél fogadta a versenyzőket. Ilyen körülmények közt kellett leküzdeniük a mesterlövészeknek a Hetényi Botond százados, Tongori András hadnagy, Tóth József főtörzsőrmester és Bittera Gábor őrmester által „megálmodott” hét pályát.

– Az egyik fő feladat, az „Öld meg az árnyékat!” kibővített, különleges mes-

terlövész-lőgyakorlat során az ellenséges mesterlövész kiiktatását lehet elsajátítani – kapcsolódik a beszélgetésbe Hetényi százados, aki a versenyen a lövészetet vezette. – A párosok más-más számú céljai egy kilométer széles sávban, 300-800 méter távolságban, ismeretlen helyen és időben, egyszerre bukkantak fel, ráadásul csupán egy perc volt a beazonosításra, a távolságbecslésre, a szél sebességének és irányának megállapítására és a lövésre.

A többi pályát viszont a házigazdák a saját ötleteik alapján állították össze. A versenyzők az otthonról hozott fegyvereket használták, Tongori András hadnagy szerint azonban ez nem befolyásolta a végeredményt.

– A változatos feladatok teljesítése közben volt, hogy az egyik helyszínen még előnyt jelentő speciális puskát a másikon már legszívesebben eldobták volna. A gyorstűzésre kiválóan alkalmas félautomata fegyverek például a precíziós lövéseknel kifejezetten hátrányosak. A jövőben viszont célszerű lenne a katonák és a rendőrök versenyét külön-külön rendezni, hogy mindenki a saját szakmájában bizonyíthasson – össze-

1000 méteres távolságon a 4 km/órás (épp hogy érzékelhető) szél 90 centiméterrel „odébb tolja”, az akár csak 5 Celsius-fokkal melegebb levegő pedig 20 centiméter „feljebb viszi” a lövedéket. Az 1 százalékos hiba a távolságmérésben 38 centiméter eltérést jelent. A szélmérésnél külön probléma, hogy nemcsak a lövés helyén, hanem a lövés egész útvonalán ismerni kellene a szélviszonyokat, mivel az közben igen jelentősen megváltozhat.

gezte tapasztalatait Tongori hadnagy. – A honvédségnél a továbblépést egy „mesterlövész-iskola” létrehozása jelentené, ahol a szakma legjobbjaitól, „lehetnének el” a fogásokat. Olyanoktól például, mint Simonyi Ottó rendőr alezredes.

A mesterlövészek szakmája nagyon is népszerű a fiatalok körében, a szerződéses szolgálattal „kacérkodók” közül sokan szeretnének ilyen beosztásba kerülni. A verseny apropóján Pintér alezredesnek ennek a feltételeiről is kérdeztek.

– A mesterlövészeket többéves közös munka tapasztalatai alapján választják

veszélyes. A terepen ugyanis többnyire minden zöld, a veszélyt pedig a piros szín jelzi. Dohányos katona sem lehet mesterlövész, mert ha bevetésen rágyújt, felfedi magát, a nikotinhiány viszont teljesítményrontó, stresszes állapotot okoz.

A mesterlövészek elsődleges feladata az információszerzés, munkájuk nagyobb része felderítésből áll. Néha konkrét feladatot is kapnak, ilyenkor viszont visszahívni már lehetetlen őket, a lebukás veszélye miatt a parancsnokkal nem tarthatnak folyamatos rádiókapcsolatot. A bevetés helyszínén egyébként is értelmetlen lenne a lövés engedélyezésére várni, mert előfordulhat, hogy a célszemély csak egyszer, néhány másodperc-re bukkan fel.

– A mesterlövészeknek alapfeladataik szerint – mondjuk tisztelt kiiktatásával – káoszt és félelmet is okozniuk kell az ellenség soraiban. Az egykori Magyar

ki a parancsnokok a legkiválóbb személyiségi jegyekkel rendelkező katonák közül. Alapkövetelmény a magas motiváltság, a jó reflexek, a megfelelő állóképesség. Előny, ha a mesterlövész valamilyen küzdősportot űz, vagy atletizál. Ezek a sportok önbizalmat adnak, megtanítják a katonát bízni a saját testében, és megismertetnek a képességek korlátaival is. A jelöltnek erős mentális kondícióval kell rendelkeznie, mert adott esetben látja a célszemély arcát a távcsőben, s tökéletesen tisztában van vele, hogy mi történik az elsütőbillentyű meghúzása után. Kizáró ok a szintévesztés és színvakság, hiszen a zöld és a piros tévesztése élet-

Néphadseregben például messziről is jól látható célpontot jelentett a hivatásos katonák sárga térképtáskája, de a Vörös Hadsereg tisztjei is könnyen felismerhetők voltak, mivel még a harcmezőn is tányérsapkát viseltek – sorolja Pintér alezredes. – A kétfős csoportok alkalmazása általában három napig tart, ez idő alatt 20–40 kilométeres területen mozognak, mert rájuk is „vadásznak”. A kiképzésük egyik fontos elemeként meg kell tanulniuk a kutyák megtévesztését, figyelmük elterelését is. Az ellenség „élő fegyvereinek”, azaz mesterlövészeinek kiiktatása vagy fogságba ejtése minden hadseregben komoly fegyverténynek számít – tette hozzá végül Pintér alezredes.

A finn Simo Häyhä 542 találattal a világ legeredményesebb mesterlövésze. Irakban Timothy L. Kellner 57 találatot ért el. Afganisztánban a kanadai Rob Furlong 2431 méterről ért el találatot. A második világháborúban az orosz Ljudmila Mihajlovna Pavlicsenko 309 megerősített találatot a legeredményesebb női mesterlövésznek számítot. Vaszlij Grigorjevics Zajcev 1942 novemberében és 1943 januárja között, a sztálingrádi csata alatt 242 igazoltan halálos találatot ért el, de a tényleges szám valószínűleg ennél is magasabb.

TÁBORI POSTA

A ROMÁK TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓJÁT SEGÍTŐ FELADATRENDSZER

A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN, A TÁRSADALMI MOBILITÁS EGYIK FONTOS SZÍNTERÉN MINDIG IS KIEMELKEDÉSI ÉS KITÖRÉSI LEHETŐSÉGEKHEZ JUTOTTAK A HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK, KÖZTÜK A ROMA SZÁRMAZÁSÚAK.

A Magyar Honvédségről elmondhatjuk: az egyenruha eltakarja az egyenlőtlenségeket, még a hierarchikus szabályok szerinti katonai élet is megteremti a kitörési lehetőségeket, az esélyegyenlőség elvének érvényesülését – mondta Szabóné Szabó Andrea alezredes, a HM Társadalmi Kapcsolatok és Haborús Kegeyeleti Főosztályának kiemelt főtisztje, a honvédelmi tárca esélyegyenlőségi referense.

Szabóné Szabó Andrea alezredes

A haderőn belül esélyegyenlőséget nem csupán a szigorú jogi szabályozás, hanem a bajtársi közösség elvárása, a feladat lelkiismeretes és színvonalas teljesítésének igénye is garantálja. A szol-

gátat során mindenki együtt, a cél elérése, a feladat maradéktalan végrehajtása érdekében végzi a munkáját. Az alezredes tudományos igényű érvekkel támasztotta alá, hogy a mindennapok során hogyan is érvényesülnek a katonaközösség esélyegyenlőséggel kapcsolatos elvárásai. 2012-ben kisebbségi esélyegyenlőségi tanácsadó szakon szereztem diplomát a Szent István Egyetemen, és a diplomamunkámat a Magyar Honvédség és a Honvédelmi Minisztérium romastratégiájáról írtam – mondta –, s ennek kapcsán több katonai szer-

Állandó partner az Országos Roma Önkormányzat.

Többéves múltra tekint vissza a roma integrációs program.

vezetnél készítettem mély-, illetve strukturált interjúkat. A kérdések között szerepelt: a roma származású katonák mennyire érzik úgy, hogy befogadták őket, és hasznos része lett a bajtársi közösségnek. A szinte egyöntetű válaszok szerint a megkérdezetteknek semmilyen problémájuk nem volt roma származásuk miatt. A lényeg az volt számukra, hogy megfelelő színvonalon, együtt végezzenek el a rájuk bízott feladatot.

SZABAD AZ ÚT FELFELÉ

A jogi szabályozók is biztosítják, hogy a megfelelő képzettséggel, tudással, szakértelemmel rendelkező, illetve a fizikai és egyéb feltételeknek eleget tevő katonák előbbre jusson a ranglétrán. Az alezredes szertint nincs semmilyen különbség a roma származásúak vagy a nem roma származásúak haderőbeli mobilitása között. Személyesen is ismerek magát roma származásúnak valló, felelős beosztást, vezető funkciót betöltő katonát, altisztet és tisztet – tette hozzá az esélyegyenlőségi referens.

Esélyegyenlőségi tábor: útmutatás a jövő katonáinak.

A honvédelmi törvényen, illetve a honvédek jogállásáról szóló törvényen túl, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény is elősegíti, hogy minden katonára egyformán érhessen a haderőbeli karrierlehetőségekkel. E jogszabály fektette le az egyenlő bánásmódról

és esélyegyenlőségre vonatkozó hazai szabályozás alapjait. Az emberi értékek, a méltóság és az egyediség tiszteletben tartása mellett a honvédelmi tárca kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód alkalmazására, az esélyegyenlőség biztosítására, s szakpolitikai szinten foglalkozik a romák társadalmi integrációját is segítő programok végrehajtásával. A Magyar Honvédség egyfajta kitérési lehetőséget jelent a hátrányos helyzetűek, köztük a roma fiatalok számára: a teljesítményen alapuló megítélés, a közösséghez tartozás diszkriminatív szempontoktól mentes élménye és a biztos megélhetés kiemelkedően fontos szerepet játszik a katonai pálya választása tekintetében – jegyezte meg Szabóné Szabó Andrea.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FONTOSSÁGA

A nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia 2012–2014. közötti végrehajtásának intézkedési terve, valamint a kormány és az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) együttműködésének figyelembe vételével 2012. november 27-én került sor a HM és az ORÖ együttműködési megállapodásának aláírására. E dokumentum értelmében az ORÖ képviselője is részt vesz az MH Altiszti Akadémia honvéd altisztjelöltjei számára 2013-tól ismét bevezetett cigány népmesmereti tájékoztató órákon. Az interaktív foglalkozásokon a hallgatók megismerhetik a roma történetét, sokszínű életmódját, a többségi társadalomban elfoglalt helyüket, az előítéletek és a diszkrimináció problémáit, a romák hadsergebeli helyzetét. Ősszel az MH Ludovika Zászlóalj negyedik évfolyamán is sor kerül a cigány népmesmereti beszélgetésekre – adott tanévi előzetest a honvédelmi tárca esélyegyenlőségi referense.

Az együttműködési megállapodás egyik kiemelt pontja alapján zajlanak egy szemléletformáló, pozitív romaképet adó film előkészületei. A példamutatásnak szánt alkotásban roma származású katonákat kívánunk megszólaltatni, bemutatva munkahelyi környezetüket, és ha lehetséges, családi indíttatásukat, otthoni környezetüket is. Nem csupán a roma származásúaknak, hanem a társadalom más csoportjainak kívánjuk tehát bemutatni: íme, vannak roma származású katonák, akik eltökéltek voltak céljaik megvalósításában, s ebben nem akadályozhatta meg őket semmilyen hátráltató körülmény – emelte ki a leendő film talán legfontosabb üzenetét az alezredes. Hozzátette, természetesen nem akarnak rózsaszín képet alkotni, éppen ezért kívánják megszólaltatni a családtagokat is, bemutatva azt, hogy ők miként látják a katonai hivatáshoz vezető utat.

A Magyar Honvédség jelenleg is biztos, kiszámítható jövőképet nyújt.

EGY TÁBOR – ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

Két esztendővel ezelőtt Tatán, az MH 25. Klapka György Lövészdandár bázisán, az ORÖ közreműködésével rendezték meg a HM esélyegyenlőségi táborát. Idén, július elseje és negyediké között pedig az MH Altiszti Akadémia adott otthont a rendezvénynek. Fontos programok ezek, hiszen útjukat kereső, hátrányos helyzetű fiatalok kaphatnak képet a Magyar Honvédség kínálta lehetőségekről. Mint azt Szabóné kiemelte, majd' tíz éve rendeznek ilyen táborokat, így már illik a „hagyományos” jelző az elsősorban roma származású, valamint hátrányos helyzetű fiataloknak szervezett programokra. Az alezredes hozzátette: az elmúlt évek során nem volt egyértelmű, hogy az esélyegyenlőségi táborba jelentkezők mindenképpen katonák akarnának lenni. A mostani motivációs levelekből, a jelentkezéssel folytatott telefonos beszélgetésekből azonban már egyértelműen kiderült: úgy érzik, igen, itt a helyük. Sőt, volt, aki meg is kérdezte: már a táborozás idején is jelentkezhet a hadservegbe? Ezek a fiatalok tehát úgy érzik, ezt a lehetőséget kár lenne kihagyni.

Csapatmunka, elkötelezettség: a katonai karrier mindenki számára nyitott.

A honvédelmi tárca Lippai Balázs esélyegyenlőséget segítő ösztöndíjjával is segíteni kíván a hátrányos helyzetű, vagy magukat roma származásúnak valló középiskolásoknak, illetve felsőfokú intézményben tanulóknak. Az ösztöndíjat egy nap-tári év két tanulmányi félévében, összesen tíz, KatonaSuli-programban részt vevő, a katonai alapismereteket szabadon választott érettségi tantárgyként tanuló, illetve a honvédelmi ismeretek tantárgyat felvett fiatal nyerheti el. Az ösztöndíj havi mértéke a köztisztviselői illetményalap 25%-ának személyi jövedelemadó-előleggel növelt összege.

Az idei első félévben rekordmennyiségű, hatvan(!) pályázatot kaptunk, javarészt a kelet-magyarországi régióból – jegyezte meg a honvédelmi tárca esélyegyenlőségi referense.

KISZÁMÍTHATÓ JÖVŐ

Az esélyegyenlőség mellett a katonai életpálya kiszámíthatósága is vonzó lehet a hátrányos helyzetű, illetve roma származású fiatalok számára. Itt szeretnék visszautalni a diplomamunkámra – mondta Szabóné. – Az interjúk egyik kérdése az volt, hogy ki miért csatlakozott a hadsereghez? A szerződés-ként vagy hivatásosként szolgáló roma származású katonák válaszukban kifejtették: bár a gazdasági és egyéb változások a Magyar Honvédségre is hatottak, az életpálya a haderőben még így is kiszámíthatóbb, mint akár egy multinacionális vállalatnál. Sokakat vonz a missziós szolgálat is, amely véleményem szerint is igazi kitörési lehetőség. Számos válaszoló általában is a katonai életformát, a vállalt feladat intenzitását és mélységét jelölte meg kitörési lehetőségeként.

A Magyar Honvédség kötelékébe lépők előzetes ismeret-

tekkkel rendelkeznek mindarról, ami rájuk vár szolgálatuk során – jegyezte meg az alezredes. De előfordulhatnak váratlan helyzetek. Szükség esetén a tiszta minden katonai szervezetnél működő mentorprogram keretében kapható segítség. Ez a program nem célirányos roma mentorprogram, hiszen a Magyar Honvédségnél a támogatást illetően is mindenki egyenlő jogokkal és kötelezettséggel bír.

Mentorokként lehet tekinteni a már ott szolgálókra is, akik a személyi állomány „friss” tagjait segítik a szolgálatteljesítés és az egyéb feladatok elvégzésében, a beilleszkedésben – mondta az alezredes. A katonai szervezetenél tevékenykedő esélyegyenlőségi referensek egy része a humánszolgálat munkatársai közül kerül ki, más részüket egyéb feladat teljesítése mellett tölti be ezt a fontos megbízatást. A katonák bármikor, bármilyen problémájával megkeresheti a referenst. Így engem, mint a tárca esélyegyenlőségi referensét is – tette hozzá.

A LEGNAGYOBB EREDMÉNY

De vajon kovácsolható-e előny a hátrányos helyzetből, a roma származásból? Szabóné Szabó Andrea egyértelmű válasza: igen. Ugyanis a sikeresen beilleszkedő, feladatát végző, szolgálatát magas színvonalon teljesítő katonák példái is jelentősen segítik a romaközössége számára. Az alezredes diplomamunkájához készített interjúkból az is kiderül: a környezet, a család, a baráti kör igenis büszke a hátrányos helyzetből kitört, katonaként szolgálók eredményeire, sikereire. A válaszadók úgy látják, másoknak is tiszta szívből ajánlható a haderőbeli életpálya, mert ugyan nem könnyű kenyeri hivatásos katonának lenni, de ők is megtalálták számításukat.

KISGYERMEK KORÁTÓL A DUNÁN ÉL. ISMERI A NAGY FOLYÓ MINDEN KILOMÉTERÉT, VÍZEN ÉS PARTON EGYARÁNT. EGY DUNAI HAJÓSDINASZTIA NEGYEDIK GENERÁCIÓJÁT KÉPVISELI, MÉGIS Ő FUTOTTA BE A LEGKACSKARINGÓSABB PÁLYÁT, AMÍG ELÉRTE CÉLJÁT: HAJÓS LEHETETT.

A „32-es csapdája”

DUNAI DINASZTIA

Felmenőt tekintve azt gondolná ember, hogy Tarlós Vince őrmesterek, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred ERCSI nevű tűzszerész-járóhajója parancsnokának egyenes útja vezetett az újpéti hadikötőbe. A családban dédapja kezdett hajózni a Dunán, őt az uszálykormányos nagypapa követte, majd a FOKA-nál, a MAHART-nál, és sok más „civil” hajózó cégnél szolgáló édesapja folytatta a családi hagyományt. Kézenfekvő lett volna tehát, hogy Vince jön a sorban.

– Így is kezdődhetett volna a történet – mondja Tarlós őrmester –, csak hogy annak idején „erős felindulásból” hoztam egy rossz döntést, és a „Léka” hajózási szakközépiskola helyett a műszaki szakközépiskola bútorasztalos szakát választottam el.

A következmények nem is maradtak el: bútorasztalos végzettsége miatt 1999-ben sorkatonaként, az alapkiképzés után a szentesi műszakiakhoz osztották be, ahonnan aztán számtalan kérvénye el-

lené sem sikerült a flottillához kerülnie. Becsülettel leszolgált sorkatonai idejét, majd 2002-ben, immár szerződéses katonaként jelentkezett mai alakulatának jogelődjénél. Fél siker: felvették tűzszerésznek, de legalább már az alakulatnál volt. Elvégezte a tűzszerésztanfolyamot, de mint mondja, „lelészalta” az egészet, mert ő hadihajós akart lenni. A vizsgája nem is sikerült akkor, amit természetesen nagyon sajnál. (Később „megjött az esze”, és mára már harmadosztályú tűzszerész is.) Szerencséjére, a sorkatonai szolgálat megszűntével felszabadult egy beosztás az AM-22-es ÓBUDA aknamentesítőn, s végül is „permanens” áthelyezési kérelmeinek köszönhetően „aknász 3” beosztásba került. – A „legálján” kezdtem – mondja –, s ezzel nem a beosztást akarom degradálni, csak hogy az én hajózási múltammal nem erre vágytam igazán. De már hajón volt, olyannyira becsülettel dolgozott, hogy beiskolázták az akkori tiszthelyettes-

képzőbe, Szentendrére. Tanulmányai viszont rendszeres távolléttel jártak, ezért akkori hajóparancsnoka meg kívánt válni tőle. Újabb „szerencse a szerencsétlenségben”: az AM-32-esen megüriült a kormányosi beosztás, és a hajó parancsnoka, Molnár Károly főtorzsermester azt ajánlotta neki: ha fejből megtanulja, s le is tudja rajzolni a Duna teljes magyarországi szakaszának hajózási térképét, átveszi. Madarat lehetett volna fogatni vele, hiszen gyermekkor óta járta a Dunát édesapja hajóin, így a „fejében volt” minden. – Annak idején megtanultam az összes bolygót, zátonyt, kikötőt – emlékszik vissza –, és a településekről szinte az összes, folyóra vezető poros utat is. Mert a hajósok, ahol megeheztek megálltak, és engem szalasztottak bevásárolni. Ennek megfelelően a kapott feladat nem jelentett gondot számára, csak hogy még egy szavazás hátra volt: a legénységnek is döntenie kellett. Három szavaztak az átvétele mellett, s három ellene. A hajópa-

rancsnok szava döntött, s ő bizalmat szavazott neki, így annyi év és hányattatás után végre kormányos lett egy hadihajón. De milyen hadihajón! Az AM-32-esen, amelyikről most is úgy beszél, mint más a szíve szerelméről. Noha azóta már aknászszázad-parancsnok, mégis a „32-es” fedélzetén beszélgetünk. Az MH Geoinformációs Központ szakemberei az elmúlt hetekben ugyanis a Duna háromdimenziós medertérképezésén dolgoztak, s a „32-es”, egy rohamcsónakkal együtt biztosította számukra a logisztikai hátteret. A rohamcsónokról mérték fel a folyót, az aknászszázad pedig mintegy anyahajóként, szállást és ellátást biztosított számukra. E feladat során térhetett vissza Tarlós őrmester ismét egy rövid időre mindennél jobban szeretett hajójára, de immár főkormányos – első tiszt – beosztásban. (A hajózásban járatlanok számára egy kis „kiképzés”: a civil hajózásban „Isten után az első” a kapitány, a helyette pedig az első tiszt. A hadihajósoknál a kapitányt hajóparancsnoknak, az első tisztet pedig főkormányosnak nevezik.)

A tassi zsilipnél horgonyzó hadihajón folytatott beszélgetésünkben aztán még egy sor – néha igencsak meglepő – dolog is kiderül. A hadihajós alosztályánál szokássá vált, hogy egy több éve AM-hajón szolgáló kormányost

tűzserész-járorhajó parancsnoknak neveznek ki, s így az illető, minden hajózat ismeret birtokában egy kisebb hajón, de parancsnokként is megmérettetik. Ezután, ha a rendfokozata és képzettsége engedi, nagyobb hajóra, immár főkormányosként térhet vissza. (Egy-egy feladat esetében azt is megengedi a szabályzat, hogy minden más feltétel megléte esetén, előírt rendfokozat nélkül is főkormányosként szolgáljon valaki.)

vagyis nem a gépész szakmát választotta. – Ma például hetven Celsius-fokot mértünk a gépházban – mondja –, de tudom, nem csak ezért nem lett gépész, hiszen a júliusi kánikulában a fedélzetén is volt vagy ötven fok. Ő nem tudna bezárt térben dolgozni, az ő világa a fedélzet, a kormányállás, a „szabad látás” világa.

Ezzel együtt, ma már tűzserész-járorhajó parancsnokaként gyakorolja a kezdetekben lelazált szakmát is: a ha-

rendfokozatot igényel), mielőbb szeretne visszatérni ebbe a beosztásba, természetesen az AM-32-re. Kérdő tekintetemet látva csak annyit mond: pályakezdésem legszebb éveit, első igazán jó parancsnokom ehhez a hajóhoz köt. Javításkor elkísértem a hajógyárba is, festtettem „bütyköltem”, minden idegszállammal hozzá kötődöm.

No meg a Dunához, a nagy hajós családhoz – tapasztalom meg a tassi öbölben –, ahol mindent és mindenkit is-

A történetek mesélése közben egy elejtett félmondatból az is kiderül, hogy Tarlós őrmester édesapja sem csupán civilben hajózott: 1982-ben az AM-12-es aknamentesítő gépésze volt. Majd újabb meglepetés: Tarlós Vince őrmester öccse, Tamás is az ezrednél szolgál már 2009 óta, szintén gépész beosztásban. Ezek szerint egyedül Vince „esett mesze a fától” a családban,

józás mellett rendszeresen teljesít szolgálatot tűzserész-ügyeletesként, vagy a tűzserészjáror tagjaként. Igaz – teszi hozzá –, bár harmadosztályú tűzserész-képzettséggel rendelkezik, az igazi „szerelme” mégis a hajózás.

Amikor terveiről kérdezem, egyértelmű a válasza. Ha sikerül megszereznie a szükséges rendfokozatot (az állandó főkormányosi beosztás zászlósi

mer, és mindenki ismeri őt és családját. A szomszédban horgonyzó iszapkotró hajóról éppen frissen fogott harcsákat, márnákat hoznak át a hadihajóra, hogy a katonák főzhessenek maguknak egy jó halászlét; időközben elromlott hűtőjük tartalmát pedig egy telefonhívás után szeretettel várják egy másik civil hajón. Mert a Tarlós névnek patinája van a Dunán.

Repülónapi „csemegék” földön, égen

TÍPUSKAVALKÁD

NEM PANASZKODHATNAK AZ AUGUSZTUS ELSŐ HÉTVÉGÉJÉN KECSKEMÉTRE LÁTOGATÓK: LAPZÁRTAKOR ISMERT INFORMÁCIÓK SZERINT HARMINC KATONAI REPÜLŐGÉPTÍPUS VÁRJA MAJD ŐKET A NEMZETKÖZI REPÜLÓNAP ÉS HADITECHNIKAI BEMUTATÓ PROGRAMJAIN.

Magazinunk egész terjedelmére szükség lenne ahhoz, hogy a kecskeméti repülónap valamennyi merev- és forgószárnyas vendégét bemutassuk. Válogatásunk így inkább a csemegékre, a hazánkban ritkán látható vagy éppen egy időben nagyon is gyakran előforduló típusokra összpontosít. Lássuk hát, a látogatók mire szenteljenek különös figyelmet!

A LEGNAGYOBBAK

Méretéből adódóan a legnagyobb feltűnést minden bizonnyal a NATO légi korai előrejelző és irányító erőinek „színeiben” érkező Boeing E-3A Sentry (AWACS) korai radarfelderítő és légtérelőző repülőgépe fogja kelteni. Az 1977-ben hadrendbe állt négy hajtóműves, levegőben utántölthető, nagy hatótávolságú repülőgép feladata a sa-

ját és az ellenséges légtér ellenőrzése, a repülőgépek felderítése és követése, legyen szó katonai vagy polgári repülőgépről, helikopterről vagy vadász-

bombázó gépről. A géptörzs hátsó része felett kialakított, jellegzetes radardóm-ban dolgozó, többször modernizált AN/APY-1 radarrendszer a domborza-

Il-76: teherszállítás bárhová, bármikor.

ti viszonyoktól függően a magasan repülő célokat 650, míg az alacsonyan szálló gépeket 400 kilométeres távolságból észlelheti. A repülőgép törzsében kialakított munkahelyek képernyői előtt a feladat típusától és hosszától függően, egymást váltva 13–19 szakember dolgozik. Az AWACS-ek a balkáni válság során sokáig a magyar légtérben repülve felügyelték hazánk és a Balkán északi felének légtérét.

Az Afganisztánban szolgáló magyar katonák ellátása nehezen lett volna elképzelhető az Iljusin Il-76 Candid típuscsalád, azaz a világ egyik legjobban ismert és elismert sugárhajtású teherszállító repülőgépének igénybe vétele nélkül. A négy hajtóműves, felsőszárnyas repülőgép futóműveit katonai feladatokra, rossz minőségű repülőtereken végrehajtandó fel- és leszállásokra tervezték. A legendás strapabírásnak és a változattól függően 42–48 tonnás hasznos terhelhetőségnek köszönhetően a típus minden válságóvezetben a legfontosabb „igáslónak” számít. Az Il-76-osok különböző változatai a légítársaságok mellett számos állam légierőjében szolgálnak: a katonai gépeken két, a gép törzsének végén elhelyezett 23 mm-es gépágyút használhat a faroklövész. Az Il-76-osból fejlesztették ki az Il-78 Midas légi utántöltő repülőgépet és a Berijev A-50 Mainstay korai radarfelderítő és légtérelőző repülőgépet is.

A LEGRITKÁBBAK

Folytassuk repülónapi technikai ismeretünket két, kevésbé ismert eszközzel. Az egyik, a forgószárnyas Westland Sea King Mk.41 a német haditengerészet

A német forgószárnyas mentőangyal, a Sea King Mk.41.

felségjelzését viseli. Németország még 1969-ben, első külföldi országgént rendelt 22 példányt az amerikai Sikorsky S-61-es Nagy-Britanniában, licenc alapján gyártott változatából, a Sea King-ből, amelyekkel a partközeli kutató-mentő feladatokat kívánták ellátni. A helikoptereket 1973 áprilisa és 1974 szeptembere között szállították le.

A két gázturbinás hajtóműves, vízi leszállásra is alkalmas törzsű helikoptereket a felhasználásuknak megfelelően nagyobb üzemanyagtartályokkal és a kutató-mentő feladataikhoz szükséges fedélzeti felderítő- és mentőrendszerekkel szerelték fel. A német helikopterek több modernizáción is átesetek, így a mai napig hadrendben állhatnak Nordholzban, a haditengerészet 5. ezredénél. A gépek a kutatás-mentésen kívül szállító, katasztrófa-mentési, tengeri felderítő és megfigyelő feladatok végrehajtására is alkalmasak.

Szintén a német haditengerészettől érkezik a másik „ismeretlen”, a Dornier Do 228-as repülőgép is. A turboprop típus két példánya a tengeri szennyöződések felderítésében jeleskedik. A gépet kifejezetten rövid fel- és leszállások végrehajtására, könnyű teher- és személyszállítási feladatokra tervezte a Dornier Repülőgépgyár. A típust Németországban 1981 és 1998 között gyártották. A haditengerészet két Do 228 LM változatú gépe a 3. „Graf Zeppelin” századnál szolgál. Fedélzetén oldalra néző radarrendszer, infravörös, lézert és ultravioleta fénytartományban működő érzékelő, illetve repülés közben levegőmintákat készítő eszköz is dolgozik. A gépek az Északi- és a Balti-tenger hajóforgalmát, a hajók esetleges szennyeződéseit követik nyomon, egy felzárkóval legfeljebb 2800 kilométeres hatósugárban.

Do 228: légszavaras olajfolt-vadász, német színekben.

Python 3-as rakéta indul a román LanceR szárnya alól.

Szu-22M4: egy mára már ritka csapásmérő, lengyel színekben.

AZ OROSZ CSAPAT

A magyar felségjelzést viselő MiG-21-esek hajtóműveinek dübörgését harminc évvel ezelőtt hallhatták Kecskeméten is. 2013-ban a román légierő repülőgépe idézi fel ezt az „élményt”. Délkeleti szomszédunk légierőjének 100, műszakilag legjobb állapotban lévő együttese MiG-21M, -MF és -bis vadászgépét, illetve 14 MiG-21UM kétüléses oktatógépét az izraeli Elbit segítségével újítták fel 1997-től. A felújítás során a hajtóművet és a sárkányt nagyjavították. A lényeg a fedélzeti rendszerek és a fegyverzet alapos modernizálásában rejlett. A 114 vadászgépből 85-öt földi célpontok támadására optimalizáltak (LanceR-C), ehhez Litening lézeres célfelderítő és -megjelölő optikai konténer, felderítő és elektronikai zavarókonté-

nert, lézervezérlésű irányított bombákat kapott a gép. A vadászfeladatra kialakított LanceR-A változat orrában IAI EL/M-2032 radar található, s szárnyai alá a már alkalmazott AA-8 (R-60) Aphid és AA-11 (R-73) Archer infravörös rövid hatótávolságú légi harc-rakéta mellett izraeli Python 3-as is függeszthető. E gépekből jelenleg mintegy negyvenet használ a román légierő.

Közelmúltbeli ismerősünk a Szuhj Szu-22M4 Fitter is. Az egykori keleti tömbbe tartozó, immár NATO-tag országok közül csak Lengyelország használja ezt a legendás támadó repülőgépet és annak Szu-22UM3K kétüléses kiképző változatát. A változtatható szárnynyílazású, sugárhajtóműves támadó gépeket az Ewidwin repülőtéren települ 7. és 40. taktikai repülőszázad alkalmazza.

Az M4-es változat már Kijony-54 lé-

zeres távmérővel, SzPO-15LE Sziréna besugárzásjelzővel, inerciális navigációs rendszerrel rendelkezik, s irányított, illetve nem irányított rakétákat, nem irányított bombákat lehet függeszteni a fegyvertartó pilonokra. A NATO-csatlakozást követően a gépek kommunikációs, illetve idegen-barát felismerő rendszereit átalakították. A típus nagyjavításáról, modernizálásáról vagy kivonásáról hamarosan dönteni kell, hiszen a gépek üzemideje 2014 végén lejár.

A vadászbombázó gépek közül sok tekintetben „kiemelkedő vendég” lesz a Szuhj Szu-27UB Flanker. A kétüléses kiképző repülőgépet az ukrán légierő pilótái repülik át Kecskemétre. A Szu-27 típuscsalád az amerikai F-15 Eagle szovjet vetélytársaként kezdte meg karrier-

Az ukrán nagyvas, a Szu-27.

Bolgár felségjelzésű Szu-25-ös egy közös bolgár-amerikai hadgyakorlaton.

jét. A kiváló tömeg/tolóerő aránnyal rendelkező, remek aerodinamikai kialakítású, két hajtóműves gép továbbfejlesz-

Legutóbb Líbia felett harcolt a Tornado GR4.

be. A gép orrszébe beépített GSh-30-2 kétsősű 30 mm-es gépágyú, illetve a modernizált változatok irányított bombái, rakétái a mai napig is komoly tüzert jelentenek. A tábori körülmények között is könnyen üzemeltethető típus Ázsiában, Dél-Amerikában, Afrikában és Európában is keresett exportcikké vált, s kialakították hordozófedélzetten is üzemeltethető, haditengerészeti változatát is.

AZ ELEGÁNS ANGOL

Az 1991-es Öböl-háború veteránja, Koszovó, Afganisztán, Líbia harcosa, egy klasszikus angol támadógép: a Panavia Tornado GR4 is „tisztelőt tesz” a kecskeméti repülőtéren. A változtatható szárnynyílazású, két hajtóműves, kétüléses (pilóta és fegyveroperátor/navigátor) repülőgépet Nagy-Britannia, Németország és Olaszország közösen fejlesztette ki, prototípusa 1974. augusztus 14-én szállt fel először. A Brit Királyi Légierő GR1/1A-jainak 1993-tól modernizált, ma is használt változatai GR4/4A néven ismeretesek. A típus éjjel, rossz időjárási viszonyok között is bevethető csapásmérő feladatok ellátására, alkalmasa teszi erre a terepkövető és a célpont-feltérképező fedélzeti radarrendszere, az infravörös kamerarendszere és a rendszersített éjjel-látó szemüveg. A típusal elsősorban irányított fegyverrel (Paveway IV-es bombákkal, Storm Shadow cirkálórakétával, Brimstone irányított rakétával) hajtának végre precíziós támadásokat és közeli légi támogatási feladatokat.

tett, modernizált, egy- és kétüléses változatait a mai napig gyártják. A kétüléses Szu-27UB változat egyik legfontosabb feladata az alakulathoz érkező pilóták átképzésének biztosítása.

A gép egyébként is nagy hatótávolságát több változatnál légi utántöltéssel lehet növelni. A haditengerészeti feladatoknak megfelelően megépített Szu-27K az ADMIRAL KUZNYECOV repülőgép-hordozó fedélzetén üzemel.

Csemegének ígérkezik a Magyarországon utoljára 1991-ben, Taszáron vendégeskedő Szuhj Szu-25 Frogfoot jelenléte is. A bolgár légierőtől érkező együléses csatárepülőgép orosz válasz volt egyrészt az amerikai A-10-esre, másrészt az afganisztáni tapasztalatokra. A két hajtóműves, erősen páncélozott, 11 fegyverzet-felfüggesztő pontján négy tonna bombát vagy rakétát hordozni képes gép 1978-ban állt hadrend-

Köteléktalálkozó

NAGYCSOPORTOSOK

A KECSKEMÉTI REPÜLŐNAPOK HAGYOMÁNYAI SZERINT, IDÉN IS SZÁMOS KÜLÖNBÖZŐ ORSZÁGBÓL ÉRKEZŐ KATONAI MŰREPÜLŐ-KÖTELEÉK KARCOLJÁK AZ EGET. A HÍRŐS VÁROSBAN EZÚTTAL MAGYARORSZÁGON MOST ELŐSZÖR BEMUTATKOZÓ CSAPATOT IS VÁRUNK...

F-16 DEMO TEAM

A Holland Királyi Légierő „egyszemélyes” bemutató csapata egy különleges festésű, „nemzeti narancssárgában” pompázó, J-015 oldalszámú, Orange Lion becenevet kapott, licenc alapján Hollandiában gyártott Fokker F-16AM repülőgéppel érkezik majd Kecskemétre. A gép bemutatópilótája Stefan „Stitch” Hutten fogadnag tavasszal az Egyesült Államokban, az amerikai légierőtől „kölcsonként” F-16-ossal készült fel a 2013-as szezóra.

Az „egy feladat, egy csapat” mottó követő team születésnapja 1979. szeptember 15-e: az első bemutatót ekkor re-

MAGYAR HONVÉD

pülték a Twente Légibázis nyílt napján a J-213-as oldalszámú, normál festésű F-16A-val. A siker, így a fejlődés sem maradhatott el. 1983-ban, a 322. század 40. születésnapján különleges díszfestést, majd 1985-ben szárnyvégre helyezett Smokewindert, azaz füstgenerátort kapott a gép. A bemutatócsapatnak 2-3 évente más-más bázis és század adott otthont, s időközben folyamatosan változott a bemutatógép is. Ezek különleges festésével köszöntötték egy-egy század kerek születésnapját.

A Demo Team 2007 óta a Volkel Légitámaszponton működik. A pilóta, a két kiképző és a hét repülőműszaki a 312. és a 313. vadászrepülő-században szolgál. A Narancsszín Oroszlán mellett egy hagyományos festésű, tartalék F-16AM is érkezik Kecskemétre.

KRILA OLUJE

A horvát légierő hivatalos műrepülő-köteléke, a Krila Oluje (Vihar Szárnyai) a zadari nemzetközi repülőter katonai részén, a Zemunik Légitámaszponton működik, s hat, hagyományos festésű Pilatus PC-9M turboprop kétüléses kiképző repülőgéppel hajtja végre feladatait. A gépek az oktató repülőszázad hadra fogható állományából kerülnek ki, vagyis nem különítik el azokat a bemutatócsapat számára.

A kétgépes műrepülő „vizsgán” részt vevő jelöltekkel, illetve a kiválasztott bemutatópilótákkal szembeni alapkövetelmény a legalább 600 repült óra.

A kötélek első, még négy géppel végrehajtott bemutatóközpülésére a zadari vitorlázó Európa-bajnokságon, 2004. július 23-án került sor. Elnevezé-

sük 2005. augusztus 5-én, a délszláv konfliktus Vihar hadműveletének 10. évfordulóján lett hivatalos. 2005 végére öt gépre bővült a Krila Oluje, 2009. március 25-én pedig végrehajtották az első, immár hatgépes kötélekrepülést is. A kötélek pilótáinak – a világ többi katonai bemutatókötélékében repülő társakától eltérően – mindennapi elsődleges feladata a horvát légierő leendő pilótáinak kiképzése, oktatása.

FRECE TRICOLORI

Az olasz nemzeti lobogóra utal az olasz légierő bemutatókötélékének Frece Tricolori (Háromszínű Nyilak) elnevezése. A hivatalosan 313. műrepülő kiképzőszázadként ismert csapat otthona megalapítása, 1961. március elseje óta az északkelet-olaszországi Rivolto Légitámaszpont. Létrehozásával „egyesítették” a különböző ezredek addigi bemutatókötélékeit.

MAGYAR HONVÉD

Kétüléses Aermacchi MB-339 sugárhajtású kiképző repülőgépek első öt példányát 1982 januárjában vették át, de 2002 óta már a modernizált Aermacchi MB-339A/PAN típus repülnek, amelyet piros, fehér és zöld színt kibocsátó füstgenerátorokkal szereltek fel, a harci képességek megőrzése mellett. A század 13 gépből 10 veszt a bemutatókon – így ez a csapat számít a világ legnagyobb gépszámú katonai bemutatókötélékének.

A 12, hagyományosan Pony hívójelű pilótától minimum 750 repült óras tapasztalatot várnak el. A repülőgépek szállás előtti tökéletes állapotáról 70 műszaki szakember gondoskodik.

PATRULLA ÁGUILA

A Patrulla Águila 1985. július negyedikétől a spanyol légierő hivatalos bemutatókötéléke, működésének színtere a délkelet-spanyolországi San Javier Légibázis. Az alakulat 12 Casa C-101 Aviojet egy hajtóműves, kétüléses kiképző repülőgépből hét hajtja végre a felkészülést és a bemutatókat. A gépek különleges festést, illetve beépített, piros, fehér és sárga füstöt kibocsátó füstgenerátorokat kaptak. „Füsttrajzaikat” 1992-ben, a sevillai világkiállítás megnyitóján láthatta először a nagyközönség.

Érdekeség, hogy a spanyol repülőgép-típus külföldi értékesítésének elősegítése érdekében alakították ki a műrepülő-kötéléket.

A pilóták és a műszakiak felkészültségét dicseri, hogy a 28 éves csapat több mint 25 ezer órát repült. Elsősorban a hazai ese-

ményekre koncentrálnak (légi parádék, nyílt napok, nemzeti ünnepek, sport- és fontosabb városi események), de a fegyveres erők nagyköveteként számos európai légi bemutatón is részt vesznek.

TURKISH STARS

Magyarországon már 2010-ben is óriási sikert aratott a Turkish Stars (Török Csillagok). A török légierő csupán 1992. november 7-étől rendelkezik bemutatókötéllel; ekkor alakították meg ugyanis hét géppel azt a 132. műrepülőszázadot, amely mindössze két hónap alatt befejezte a hazai és a külföldi repülőtereken végzett felkészülését. Munkájuk elismeréseként 1993. január 11-én hivatalosan is megkapták a Török Csillagok nevet. Az első, négygépes bemutatót 1993. június 19-én, Ankarában, az Akinci Légitámaszponton tartották meg.

A kötélék 12 Canadair NF-5A/B egy- és kétüléses, szuperszonikus, könnyű támadó és kiképző, piros és fehér színt kibocsátó füstgenerátorokkal felszerelt repülőgépet használnak.

A csapat, kevesek egyikeként, szuperszonikus típus repül, a tekintetben viszont egyedüli a produkciójuk, hogy

(2005 óta) nyolc géppel karcollják az eget. A kötélék anyarepülőtere a Konya Légibázis. A pilótákkal szembeni egyik alapkövetelmény 300 repült óra az NF-5 A/B típuson, a másik 2000 repült óra más típusokon.

RUSSZKIJE VITYAZI

Idén mutatkozik be először hazánkban az orosz Russzkije Vityazi (Orosz Vitézek), amely az orosz légierő egyik

hivatalos bemutatókötélkeként, 1991. április 5-én alakult meg a Moszkva melletti Kubinka Légibázison. A csapat hamarosan megkezdte a kötélék-műrepülést is, sőt a gyakorlott pilóták rövid időn belül eljutottak a négygépes

gyémántalakzatig. Alig négy és fél hónappal a megalakulás után, augusztus 24-én, a lengyelországi Poznanban Vlagyimir Bazenyov kötéléparancsnok szóelőrepüléssel jelezte: a „vitézek megérkeztek”. Az Egyesült Államokban 1992-ben kaphattak ízelítőt az orosz pilóták és persze az orosz „nagyvas” képességeiből: Portlandben, majd onnan átrepülve Kanadában mutatkoztak be egy Szu-27P géppár. A kötélék jelenleg négy Szuhoj Szu-27P együléses vadászgéppel és két Szu-27UB kétüléses kiképző/vadászrepülőgéppel repül.

A „vitézek” védjegyének is nevezhetők a más nemzet csapataival közösen végrehajtott bemutatók, ám legtöbbit a hazai, MiG-29-eseket repülő Fecskekkel (Sztrizi) repültek együtt. A 2002-ben bemutatkozó vegyes kötélék évekig a moszkvai, győzelem napi rendezvények egyik fénypontja volt.

BALTIC BEES

Idén, igazi ritkaságként jön Kecskemétre a Balti Méhek (Baltic Bees) civil bemutatókötéléke. A csapat öt L-39C kétüléses sugárhajtású kiképző repülőgépe különleges, méheket ábrázoló festést kapott, de bemutatójuk látványvilágát fémér füsttel is gazdagítják majd.

A kötéléket 2008-ban alapító civilek lettek a KS Avia vállalat segítette elképzeléseik megvalósításában. Pilótái katonai repülési múlttal rendelkeznek, több ezer óras tapasztalatukat sugárhajtású vadászgépek és nagy teljesítményű műrepülőgépek kormányai mögött szereztek. A „méhek” bázisa a lettországi Jurmala repülőter, itt zajlik az L-39C-k karbantartása és felkészítése. A csapat hamar az európai repülőnapok, ünnepek kedvelt résztvevőjévé vált; vezetői, a sikerre való tekintettel, immár kilencgépes kötélék felállítását tervezik.

A magyar hadihajózás 165 éve (1.)

A Monarchia tengeri flottájának büszkeségei, a SZENT ISTVÁN, a TEGETTHOFF és a VIRIBUS UNITIS csatahajók Pola hadikikötőjében.

A MÉSZÁROSSAL KEZDŐDÖTT

AZ ORSZÁGOS HADIGŐZŐS MÉSZÁROS 1848. JÚLIUS 25-ÉN FUTOTT KI ELŐSZÖR A DUNÁRA: A HAGYOMÁNY SZERINT EZZEL AZ ESEMÉNNYEL VETTE KEZDETÉT A MAGYAR HADIAJÓZÁS TÖRTÉNETE, AMELY AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG SZERFÖLÖTT MOZGALMASAN ALAKULT.

A magyar történelemben a Duna mindig is fontos szerepet töltött be. Mivel jelentős kereskedelmi és hadiút vonal volt, gondoskodni kellett a védelméről. Ezt a feladatot a török kiűzése után a titeli szerb sajkások (azaz a Titeli Sajakás Kerület) látták el. Ők azonban az 1848/49-es forradalom és szabadságharc kezdetén a magyar kormány ellen fordultak, s veszélyeztettek a Duna, illetve a Dráva vidékét. A Délvidéken kialakult helyzet miatt a minisztertanács egy hadigőzössé átalakítható hajó beszerzése mellett döntött.

JÉGBE FAGYVA

Végül a Battyhány-kormány az 1830-ban készült, majd 1841-ben átépített FRANZ I. személyszállító gőzöst vette meg; az 58 méter hosszú, 8 méter (a kerékboknál 14 méter) széles, 318 tonna víz-

kiszorítású, mindössze egy méter merülési hajót 60 lóerős, széntüzelésű gőzgép hajtotta, de emellett vitorlázattal is fel volt szerelve. Azonnal kezdetét vették az átalakítási munkálatok, amelyek befejeztével, 1848. július 25-én futott ki a Dunára a Mészáros Lázár hadügyminiszter után ORSZÁGOS HADIGŐZŐS MÉSZÁROS névre átkeresztelt hajó.

A kabinokat tisztí és legénységi szállással alakították át, de a fedélzet alatt kápolna, kórtér és műtő is helyet kapott. A hajón nyolc hatfontos és két tizenkét fontos ágyút, továbbá két hétfontos tarackot helyeztek el; ezeket a honvédtüzérség állományából kiválasztott katonák kezelték. A súlyos lövegek miatt a fedélzetet helyenként alá-dúcolták, megerősítendő a merevítést.

A Délvidéken járőröző hajó 1848. augusztus 19-én átesett a tűzkeresztségen is, miután Ópalánka mellett tűzpárbajban

hallgattatta el a szerb tüzérséget. A MÉSZÁROS hadigőzös pályafutása mindazonáltal igen rövidre sikerült: 1848/49 fordulóján Óbudán, a téli kikötőben jégbe fagyott, így a Pest-Budát elfoglaló császári erők mindenféle nehézség nélkül vehették birtokba. Az osztrákok az 1860-as évek közepéig használták, ezalatt kétszer is átkeresztelték; előbb GENERAL SCHLICK, majd GRAF SCHLICK néven futott, miután az 1848/49-es forradalom és szabadságharcban is fontos szerepet játszó Franz Schlick császári tábornok grófi rangra emelkedett.

MONITOROK A DUNÁN

A szabadságharc leverése után a magyarországi folyami hadihajózás természetesen osztrák irányítás alá került. 1850. november 30-án hozták létre a császári-királyi flottillahadtestet, amelyet

A MÉSZÁROS hadigőzös.

tottak szolgálatba a Dunán. Bár ez a flottilla részben a balkáni népek megfélemlítését szolgálta, részben pedig az oroszoknak szóló üzenet volt, az osztrákok is lépéskényszerbe kerültek.

Wilhelm von Tegetthoff altengernagy, a császári-királyi haditengerészet parancsnoka 1868-ban dolgozott ki tervet a haderőnem fejlesztésére, amelyben külön foglalkozott a folyók (mindenekelőtt a Duna) védelmével: azt javasolta, hogy ezt a feladatot az akkori idők legkorszerűbb, folyami felhasználásra szánt hajótípusával, a lapos, alacsony oldalmagasságú, forgó lövegtornyos monitorral oldják meg.

azonban takarékosági megfontolásokból 1866-ban megszüntették. Bécsben úgy vélték, hogy a folyók oltalmazására elegendő lesz, ha szükség esetén felfegyvereznek néhány polgári vontatógőzöst. Rövid időn belül kiderült azonban, hogy a folyami haderő felszámolása hibás döntés volt: helytelenségét – a haditechnika gyors fejlődése mellett – elsősorban a Habsburg Birodalom, a cári Oroszország és a Török Birodalom egyre élesedő balkáni rivalizálása bizonyította. A törökök 1865 és 1870 között összesen kilenc hadihajót (többségükben páncélozott ágyúnaszádokat) állí-

tottak dihajóhoz sem hasonlított: lapos fedélzete alig valamivel volt a víz szintje felett, gőzgép hajtotta, forgatható ágyútoronnyal szerelték fel, mindenféle hagyományos felépítmény, árboc, vitorlázat vagy kötélzet nélkül, teljes egészében fémből készült. Az északiak e különleges hadihajója aztán 1862. március 9-én megvívta haditechnika-történeli jelentőségű csatáját a déliek sebezhetetlennek hitt, CSS VIRGINIA nevű úszó páncélos ütegével, amely az előző napon könnyedén elbánt az Unió hagyományos fahajóival. A két fémhajó küzdelme több órán át tartott, s a „déli szörny” visszavonulásával ért véget. Ez egyben a USS MONITOR győzelme jelentette, hiszen az északiak így továbbra is fenn tudták tartani az ellenfél kereskedelmét megbénító tengeri blokádjukat.

Új hadihajótípus született tehát, ami ugyan a kis oldalmagasságú test miatt a

A LEITHA – és testvérhajója, a MAROS – a császári és királyi haditengerészet első monitor típusú hadihajója volt.

A monitorokat kimondottan folyami felhasználásra építették.

tengeren nem vált be, a folyókon vízszint annál inkább. A monitorok 1872-től hazánkban is bizonyíthatóan képeségeiket: ennek közvetlen előzményeként 1871-ben, vagyis az 1867. évi kiegyezés és az Osztrák–Magyar Monarchia születése után négy évvel, a Duna védelmére létrehozták a császári–királyi (1889. október 17-től császári és királyi) haditengerészet Budapesti Különítményét. Fennállása során a Duna-flottilla összesen tíz monitort kapott, melyeket a Monarchia folyóiról neveztek el: 1872-ben a MAROS és a LEITHA (LAJTA), 1892-ben a SZAMOS és a KÖRÖS, 1905-ben a TEMES és a BODROG, 1914–15-ben az ENNS és az INN, 1915 közepén pedig a SAVA és az 1917-ben BOSNA névre átnevezett TEMES II állt hadrendbe. Emellett az 1890-es évek közepétől a flottilla hajóállománya a monitornál kisebb, de gyorsabb egységekkel, űrnaszádokkal is gyarapodott.

AZ ELSŐ LÖVÉS, AZ ELSŐ ÁLDOZAT

A befolyásos Tegetthoff 1871-ben bekövetkezett váratlan halála után a Monarchia haditengerészetének fejlesztése megtorpant, s csak 1883-ban, Maximilian von Sterneck–Daublebsky altengernagy megjelenésével vett újra lendületet. A haditengerészet parancsnoki posztján őt Hermann von Spaun altengernagy követte, aki folytatta elődje fejlesztési politikáját, a hangsúlyt azonban inkább a tengeri flottára helyezte, akárcsak utódja, az 1904-ben kinevezett Rudolf Montecuccoli–Polinago altengernagy. Nem véletlenül, hiszen a világ tengeri hatalmai egymást licitálták túl flottaépítési programjaikkal. Ebben a versenyben mérőföldkönek számított 1906. december 2.: ekkor állt hadrendbe a világ első, csupa nagy kaliberű löveggel felszerelt csatahajója, a brit HMS DREADNOUGHT.

A 18 420 tonnás, 161 méter hosszú úszó erőd a kohászat, a meghajtás és a fegyverzet terén elért fejlődés megtestesülése volt, feltűnésével egy csapásra elavulttá vált minden, addig épült csatahajó.

Ebben az évben (azaz 1906-ban) kapcsolódott be hazánk a Monarchia tengeri hadihajóinak építésébe, miután a Danubius Hajó- és Gépgyár Rt. megvásárolta a fiumei (bergudi) Howaldt és Társa hajógyárat, majd hajóépítő telepet létesített Porto Rében. 1911-ben a Danubius egyesült a Ganz és Társa Gépgyárral, s ugyanebben az esztendőben kapott megrendelést a haditengerészettől egy modern csatahajó építésére is, amelyet kezdetben VII-es számmal jelöltek. Végleges neve SZENT ISTVÁN lett; ezt közvetlenül az 1914. január 17-i vízre bocsátása előtt kapta a máig legnagyobb magyar építésű hajó.

Az első világháború kitörésekor a császári és királyi haditengerészet Európában a hatodik, világviszonylatban pedig a nyolcadik legerősebbnek számított. A Dunán ugyanakkor a Monarchia a második legutóképebb folyami erővel rendelkezett, amely már a hadüzenet másnapján, 1914. július 29-én akcióba lendült: a Zimonyból kifutott TEMES, BODROG és SZAMOS hajnali 2 óra 20 perckor löni kezdte Szerbia fővárosát, Belgrádot. A haditengerészet első hősi halottja szintén flottillás volt: a LEITHA fedélzetén szolgáló Huj Ferenc matróz 1914. augusztus 12-én esett el. Az első hajót ugyanakkor az adriai-tengeri flotta vesztette: a Montenegrót blokádlatt tartó hajóhad egységét, az SMS ZENTA cirkálót augusztus 16-án

Az űrnaszádok a monitornál kisebb, de gyorsabb egységek voltak.

egy francia–angol hajóraj támadta meg, s alig egy óra alatt hullámsírba küldte.

SZOMORÚ VÉG

A legnagyobb tragédia azonban minden kétséget kizáróan a SZENT ISTVÁN elvesztése volt; a drága és modern csatahajó – amely hadrendbe állítása után jórészt a ma Horvátországhoz tartozó Pola (Pula) kikötőjében horgonyzott, s csak a lögyakorlatok idejére futott ki onnan – rögtön az első bevetésén végetes torpedótalálat érte.

A drámai esemény előtt kevésse rendelkezett, amely már a hadüzenet másnapján, 1914. július 29-én akcióba lendült: a Zimonyból kifutott TEMES, BODROG és SZAMOS hajnali 2 óra 20 perckor löni kezdte Szerbia fővárosát, Belgrádot. A haditengerészet első hősi halottja szintén flottillás volt: a LEITHA fedélzetén szolgáló Huj Ferenc matróz 1914. augusztus 12-én esett el. Az első hajót ugyanakkor az adriai-tengeri flotta vesztette: a Montenegrót blokádlatt tartó hajóhad egységét, az SMS ZENTA cirkálót augusztus 16-án

hadművelet nevű akció előkészületeibe ugyanakkor nem kizárólag egy nagy győzelem reményében vágott bele; segítségével akarta helyreállítani az osztrák–magyar hadiflotta legénységének harci morálját is.

Az előzetes elképzeléseknek megfelelően, 1918. június 8-án este a VIRIBUS UNITIS (fedélzetén Horthyval), a PRINZ EUGEN és kísérőit futott ki Pola kikötőjéből, 24 óra múltán pedig a másik két csatahajó, a SZENT ISTVÁN, illetve a TEGETHOFF is útnak indult, a VELEBIT romboló, továbbá hat torpedónaszád védelmében.

Ugyanezen a napon Anconából két olasz torpedóvető naszád vontatta ki a nyílt tengerre a MAS-15 és a MAS-21 jelű torpedóvető rohamcsónakot, hogy azok aknák után kutassanak a Monarchia kikötői előtt. A kis hatótávolságú vízi járművek feladatuk végeztével leszállásba helyezkedtek, kifürkészendő a hajóforgalmat, majd mivel semmi különös nem észleltek, június 10-én, hajnali két órakor hazafelé vették az irányt. Harminc perccel később a csoport parancsnoka, Luigi Rizzo korvettkapitány azonban megpillantotta az ellenséges köteléket. Motorcsónakjával, a MAS-15-essel 300–400 méterre megközelítette az élen haladó SZENT ISTVÁN csatahajót, s kilőtte rá mindkét torpedóját. Kisvártatva két robbanás halaltasított: 3 óra 37 perc volt ekkor.

A hajó a találatok következtében szinte azonnal tíz fokban megdőlt. Ellenárasztással, illetve a lövegtornyok balra fordításával a dőlés mértékét hét fokra

mérsékeltek, ám ez sem bizonyult elegendőnek, a pusztulás elkerülhetetlené vált: a SZENT ISTVÁN 6 óra 5 perckor felborult, hét perc múlva pedig elsüllyedt. A tragédia 89 ember életét követelte, de az erkölcsi veszteség mellett sem mehetünk el szó nélkül, hiszen a SZENT ISTVÁN volt az első modern, dreadnought-típusú csatahajó, amelyet torpedókkal küldtek a tenger fenekére. Az események hírére Horthy véget vetett a Korfú-hadműveletnek; a nagyobb egységek visszatértek Pola kikötőjébe, amit már nem is hagytak el a háború végéig.

1918 októberének utolsó napjaiban az uralkodó, IV. Károly úgy döntött, hogy az adriai flottát a zágrábi délszláv tanácsnak, a folyami flottillát pedig a magyar kormánynak kell átadni. A Duna-flottilla erről 1918. október 30-án érte-

sült: ekkor az addigi parancsnok, a horvát Marius Ratkovic sorhajókapitány átadta helyét annak a Wulff Olaf Richárd korvettkapitánynak, aki a háború korábbi szakaszában – miután hajórajával 1914 szeptemberében áttört a Dunáról a Szávára, hogy támogassa a császári és királyi szárazföldi erőket – megkapta a Katonai Mária Terézia-rend lovagkeresztjét. A flottilla 1918. november 6-án az ő irányításával futott be Óbudára, ahol aztán a széthulló Osztrák–Magyar Monarchia haderejének alakulatai közül utolsóként vonta be a hadilobogót.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségért köszönet illeti Hoczka István főtörzsőrmestert, az AM-32 DUNA-FÖLDVÁR elektroaknászt és Tóth Edmund főtörzsőrmestert, az AM-22 ÓBUDA elektroaknászt.)

A sokáig féltve őrzött SZENT ISTVÁN csatahajó rögtön az első bevetésén elsüllyedt.

A ZENTA cirkálót alig három héttel a világháború kitörése után elvesztette az osztrák–magyar haditengerészet.

Bevetésre kész! (2.)

VÁLTOZÓ VILÁGBAN

1993-BAN SZINTE A SEMMIBŐL KELLETT MEGALKÁITANI EGY ÚJ KÉPESSÉGET (FEGYVERNEMET, ILLETVE ALAKULATOT), AMELYNEK IMMÁR A JOGUTÓDJÁT, AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJAT IS A VILÁG SOK PONTJÁN ISMERIK ÉS ELISMERIK. SOROZATUNKBAN A FENNÁLLÁSÁNAK 20. ÉVFORDULÓJÁT IDÉN, SZEPTEMBER ELSEJÉN ÜNNEPLŐ ALAKULAT SOK TEKINTETBEN PÁRATLAN TÖRTÉNETÉNEK LEGFONTOSABB KORSZAKAIT ELEVENÍTJÜK FEL.

Az alapító parancsnoktól, Keresztúri László ezredestől 2004-ben az akkori helyettese, Sándor Zsolt alezredes vette át az alakulat irányítását. (Ma dandártábornokként az MH 25. Klapka György Lövészdandár parancsnoka.) Számára csak a beosztás volt új, hiszen már évek óta a zászlóaljnál szolgált, megjárva a beosztási és rendfokozati skála több lépcsőjét, és így természetesen részt vett az új képesség kialakításában is. Ötlesztendő zászlóaljparancsnoki szolgálata alatt két alkalommal, rövid időre „magára hagyta” az alakulatot: az Amerikai Egyesült Államokban elvégezte a National Defense University War College (Washington) iskolát, 2008–2009-ben pedig hat hónapon keresztül töltötte be az afganisztáni MH Tartományi Újjáépítési Csoport parancsnoki beosztását.

De visszatérve 2004-re, a váltás ropant „drasztikusra” sikeredett. Mint arról magazinunk előző számában beszámoltunk, nem hogy nem lett dandár a könnyű vegyes ezredből, hanem zászlóaljja minősítve betagozták a tatai lövészdandár szervezetébe. Eleinte sem az állománytáblája, sem a létszáma (1047 fő) nem változott, de hamarosan újabb parancs érkezett. Az akkori katonai vezetés takarékosági szempontokra hivatkozva úgy döntött, hogy az addig önálló laktanyában települt, és önállóan gazdálkodó zászlóalj áttelepíti a helikopterbázisra. – Nem mondanám, hogy minden tekintetben „vesztettünk” – mondja Sándor tábornok –, hiszen például igényeinkre szabott parancsnoki és legénységi épületeket alakítottak ki számunkra. A bázison azonban nem tudták megoldani a raktározási gondjainkat

Sándor Zsolt dandártábornok

(készleteink azóta is hatvanhét konténerben vannak), s mivel elvesztettük fedett telephelyeinket, gép- és harcjárműveink ma is a szabad ég alatt állnak. Nehéz volt megszokni azt is, hogy az addigi önálló gazdálkodási jogkört felváltotta az utaltsági rendszer, vagyis logisztikai támogatásunkat a helikopterbázis biztosította. Időbe került megszokni, hogy nem döntünk, hanem kérünk. Tovább bonyolította a helyzetet, hogy bár szervezeti felépítésünkön nem nyúltak, az önálló gazdálkodás megszűntével egy sor, főleg logisztikai beosztás is megszűnt, ezeket a beosztásokat, illetve a nyugálományba vonulókét nem tölthették fel, így az 1047 fős létszámunk szép fokozatosan 7-800 főre apadt. Létszámunk azóta „beállt”, és némi eltéréssel, ma is így működik a zászlóalj.

Az át- vagy inkább leszerzés, a költözés azonban nem viselte meg a zászlóaljat, a beilleszkedés hónapjai alatt, majd utána is folytatta addig megszokott színvonalú kiképzését és missziós szerepvállalásait. Szervezeti felépítése is a régi maradt, sőt húsz év alatt alig változott. Három gyorsreagálású századból az első ejtőernyős, a második harcjárműves, valamint force protection (FP – erő védelme), a harmadik pedig korlátozott MP (Military Police – katonai rendőri) képességű volt. A harctámogató századba tartoztak a felderítők, a műszakiak, illetve a tüzerek, akik aknavető és páncéltörő (Metisz, Fagot) képességekkel rendelkeztek. A logisztikai és a törzsszázad egészítette ki még az állománytáblát.

Az „amit egyszer jól kitaláltak és bevált” elvet követve, sem kiképzési elveikben, sem gyakorlatukban nem kellett nagyobb változtatásokat végrehajtaniuk, csupán folytatták a maguk útját, és igyekeztek magasabb szinten végezni az elődök által megkezdett munkát. Amikor arról kérdezem Sándor tábornokot, hogy mit tart az általa öt esztendőn keresztül vezetett zászlóalj legfőbb eredményeként, egy pillanatig sem keslekedik a válasszal. – Talán azt – mondja –, hogy az új (könnyűlövész, légi szállítási, légi roham) képességet nemcsak megőriztük, hanem bevezettük és el tudtuk fogadtatni a Magyar Honvédség más alakulatainál is.

Későbbi szavaiból azért az is kiderül, hogy mindez nem volt mindig olyan egyszerű. Az öt esztendő alatt az akkori ka-

tonai vezetés is sokszor kereste a zászlóalj helyét és szerepét a „nagy egészben”, s a mindenkori elgondolásoknak megfelelően változtatta szervezeti felépítését, illetve feladatrendszerét is. Az iraki, az afganisztáni és a balkáni szerepvállalások erősödésével megnőtt az FP-képesség fejlesztésének igénye, így „hirtelen” kaptak tizenhét BTR-harcjárművet, mondván, hogy ezeknek már csak az FP-feladatok miatt is hasznát veszik majd. (Arról nem szólt a fáma, tapasztaltam magam is, hogy egy légi szállítási zászlóalj ezeket a járműveket milyen repülőeszközökkel juttatná ki a műveleti területre.) Később aztán volt – talán át nem gondolt takarékosági szempontok miatt – olyan időszak is, amikor a zászlóalj első századától elvették az ejtőernyős beosztásokat,

csupán a törzsnél és a felderítőknél hagyták meg azokat. Szerencsére ezek a kitérők valahogy mindig „kiegyensúlyozták”, s ma már a zászlóalj minden képessége birtokában láthatja el szolgálatát.

Ami pedig a korábban említett ismeretátadást illeti: ez a tevékenységük is sikertörténetként könyvelhető el. Évenként kerestül, tanfolyamok keretében oktatták a könnyűlövész, a helységárc, a légi szállítási, a rohamlövész, a hegyi kiképzési stb. ismereteket a hadsereg

más alakulataitól jelentkező katonáknak. (Talán jól jellemzi a „25/88”-nál folyó munkát, a saját katonákkal szemben támasztott követelményeket, hogy a „húzó”, jelentős fizikai és pszichikai követelményeket támasztó tanfolyamokon (mint például a rohamlövész) az aspiránsoknak jó, ha tíz százaléka felelt meg.)

Mindezen feladataikkal párhuzamosan a Magyar Honvédség szinte összes missziójában jelentős erővel vettek részt, és tovább folytatták tisztjeik, al-

tisztjeik és szerződéses katonáik tanfolyamrendszerű – itthon és a világ számos hadseregénél folytatott – továbbképzését.

Tekintve, hogy Sándor Zsolt dandártábornok öt éven keresztül állt a dandár alárendeltségében működő zász-

lőalj élén, de immár négy esztendeje dandárparancsnokként, közvetve irányítja volt alakulatát, nem kerülhetem meg a kérdéseket: más szemüveggel látja-e a világot, s a „bot” melyik végén volt jobb? Egy kaján mosollyal, most is azonnal kész a válasszal. – „Alulról” persze másként látja a dolgokat az ember. Ennyi év után azonban már tudom, melyek voltak azok az általam vélt hibák, amelyeket dandárparancsnokként már nem szerettem volna elkövetni. Először is tudomásul kell venni, hogy egy katonai szervezet, optimális vezetéssel, nyugodtan működhet több helyőrségben is. Nem szükséges „kézzel vezetni”. Önállóságot kell adni a vezetett szervezetnek – például önálló gazdálkodói, személyügyi jogkörrel, és felesleges „zaklatások” elkerülésével –, bármennyire csábító is, hogy mindig mindent én mondhatok meg. Tisztában kell lenni a hadsereg feladatrendszerével, szervezeti felépítésével. Dandárparancsnokként megkapom az előljárótól az adott (harc)feladatot, ennek alapján meghatározom a zászlóalj tennivalóit. De csak azt, hogy mit, mikorra kell végrehajtaniuk. Semmi esetre sem azt, hogy hogyan, a belső erőforrások milyen igénybevételével, milyen kiképzési metodika alapján. S még folytathatnám a sort. Úgy gondolom, a feladatom az, hogy az általam kiadott parancsok végrehajtásának minden tőlem függő, rajtam múló feltételét biztosítsam számukra.

Végezetül már csak egy kérdés maradt: a volt zászlóaljparancsnok hogyan látja az immár huszesztendősi képesség jövőjét? – Ilyen, ha úgy tetszik egyfajta ranger képességű, légimozgékonyaságú erőre minden hadseregnek szüksége van és lesz a jövőben is – mondja. – Ez a képesség nélkülözhetetlen az országvédelmi feladatok ellátása során, és az aszimmetrikus hadviselés kereteiben is. Legyen a jövőben bármilyen elgondolás is a „25/88” szervezeti kereteinek átalakításáról – a már eddig is rendre felmerülő, más szervezettel való összevonnásáról, alárendeléséről, esetleges önállóvá válásáról –, egy biztos: nem ezektől függ a zászlóalj működése, jövője. Az elmúlt két évtized nemzetközi szinten is bebizonyította: ez a „fegyvernem” nélkülözhetetlen, és a szó szoros értelmében, húsz éve bevetésre kész.

KATONÁS FORGATAG

Az ólomkatonáktól a repülőgép-szimulátorig

A jeles napra országsszerte készülnek az elmúlt korok iránt érdeklődők. A Hadtörténeli Múzeum ebben az évben is a kedvelt úti célok között szerepelt, nem véletlenül, hiszen az intézmény a kiállítások mellett számos, színes programmal készült az alkalomra.

A kora esti órákban kezdődtek az élménydús programok a múzeumban és a múzeum előtt, a Kapisztrán téren is, mert hiszen a sok-sok produkciónak kevés is lett volna az épület. Az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár Központi Zenekara kezdte a sort, a vendégcsalogató vidám katonazenével, és más, közismert dallamokkal, majd a dandár különleges díszelő csoportja ejtette ámulatba a nagyszeműt.

EZEN AZ ÉJSZAKÁN MEGELEVENEDIK A MÚLT, TÖRTÉNELMÜNKBŐ TÁRLÓKBAN ŐRZÖTT MEGANNYI HAGYATÉKA. HAGYOMÁNYŐRZŐK VARÁZSOLJÁK ELÉNK A CSATAJELENETEKET, MINTHA ELEINK VÍVNAK ÉLETHALÁLHARCUKAT. VARGHA TAMÁS, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁRA E SZAVAKKAL INVITÁLTA AZ ÉRDEKLŐDŐKET A HADTÖRTÉNELI MÚZEUMBA.

ÉLETRE-HALÁLRA

Mire az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj bemutatójára került a sor, az érdeklődők megtöltötték a Magdolna-torony előtti teret. Bár a hangszórókból elhangzott, hogy

a bemutató erőszakos elemeket tartalmazhat, mindenki a helyén maradt, és lélegzetvisszafojtva figyelte, a „fegyveres terroristákat” hogyan teszik ártalmatlanná a zászlóalj profi katonái, és ezután hogyan látják el sebesült bajtársukat.

„A feladat teljesítve” – nyugtázta a rádión keresztül az akció parancsnoka, ám a műsor korántsem ért véget. Terepjáró érkezett a térre, jelképes, ámde „szagos” robbanóesttel. Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred bemutatója nyomban megkezdődött. Egy belga juhászcutya gazdájának parancsszavára késedelem nélkül akcióba lendült, és kiváló kiképzettségének köszönhetően nyomban „kiszúrta” és jelezte a szerkezetet, amelyet azután a csúskategóriás, biztonságos távolságból irányítható Andros nehéz tűzszerészrobottal percek alatt eltávolítottak.

FEGYVERMUSZTRA

A térre érkezőket az imponáns méretű, missziókat megjárató Cougar (Puma) tűzszerészautó is lenyűgözte. A sátraknál nagy volt az érdeklődés, hiszen a közönség ilyen profi tűzszerész-felszerelést legfeljebb A bombák földjén című háborús filmben láthatott. Az alkalmi „fegyverkiállításon” kézzel a kezé jött az M24-es mesterlövészpuska, az AK-63-as gépkarabély, az MP-5 géppisztoly, a Remington sörétes fegyver, de akadt M2-es nehézgéppuska és éjjellátó szemüveg is.

A múzeum udvarára érkezőket igazi vásári forgatag fogadta. Árusok kínálták portékájukat – a népi hangszerektől a távirányítási Királytigrisig mindent. Akadt olyan sátor is, ahol ki-ki elkészíthette a saját ólomkatonáját, mindössze azt kellett megvárni, hogy megszilárduljon az 500 Celsius-fokra felhevített ólom.

A múzeum Múzeumi Termékben kicsik és nagyok videójátékokkal mulathatták az időt. A Honvédelmi kötelékek népszerűsítendő, a Zrínyi Média mobil repülőgép-szimulátora mellett két lézerpuskával és konzoljátékokkal próbálkozhattak a gyerekek és felnőttek egyaránt.

A legkitartóbbak pedig a hajnali órákban a harangtorony előtt tekinthették meg a „Bercsényi” éjjellátó készülékek segítségével vívott helységarcát.

55. lourdes-i nemzetközi katonai zarándoklat

A HIT KAPUJA

AZ IDÉN IMMÁR ÖTVENÖTÖDIK ALKALOMMAL RENDEZTÉK MEG A LOURDES-I NEMZETKÖZI KATONAI ZARÁNDOKLATOT. A JELENÉSEK BARLANGJÁNÁL A MAGYAR CSOPORT GYERTYÁT GYÚJTOTT A HONVÉDSÉGBEN SZOLGÁLÓKÉRT, ÉS MEGEMLÉKEZETT AZ ELHUNYT BAJTÁRSÁKRÓL.

A zarándoklás egyfajta megtisztulást, feltöltődést, újrakezdést tesz lehetővé – fogalmaz Bíró László katolikus tábori püspök. – Illyenkor otthon hagyjuk gondjainkat, küzdelmeinket, s ahogy közeledünk a szent hely felé, más szemmel kezdünk nézni ezekre, akárcsak önmagunkra. S aki végigjárja az utat, megtalálja a lelki békét. Lourdes az elcsendesedés, az Istennel való találkozás helyszíne. Az embernek egyszeri élményben lesz része még akkor is, ha korábban már járt ott, hiszen ez a szent hely mindig más arcát mutatja, minden évben van olyan momentum, ami emlékeztetés teszi a zarándoklatot. Oda soha nem megyünk egyedül: szívünkben magunkkal viszük szüleinket, testvéreinket, szeretteinket, bajtársainkat, mert értük is akarunk imádkozni. Lourdes-nak vará-

za van, ez a hely kitörés a végtelen felé. Erre is utalt az idei zarándoklat motója: „Lourdes, a hit egy kapuja”.

LELKI BÉKE

A pár ezer lakosú, délnyugat-franciaországi kisváros, Lourdes azt követően vált kegyhellyé, hogy 1858-ban egy helybéli kislánynak, Bernadette Soubirous-nak megjelent Szűz Mária. Az első nemzetközi katonai zarándoklat (franciaul Pèlerinage Militaire International) éppen a jelenések századik évfordulójára esett: 1958-ban – néhány esztendővel a második világháború befejeződése után – ez az imádságos találkozó részben a két nagy ellenség, Franciaország és Németország megbékélését is szolgálta.

– Zarándoklat a békéért: talán ezzel a mondattal lehetne a legkifejezettebben jellemezni a rendezvényt, melynek egyik fontos üzenete az, hogy a katonák jelentős szerepet játszanak a világ békéjének fenntartásában. Ehhez viszont elengedhetetlen a lelki béke; ha nyitott az ember, megéli ezt Lourdes-ban, ahol a nagyszámú zarándok mellett, e katonai fesztivál közepette is találhatóunk lehetőséget az elmélyülésre, s arra, hogy egy-egy kegyhelyet egyedül látogassunk meg – jegyzi meg Berta Tibor ezredes, általános helynök.

Az eseményen évről évre egyre több ország képviselteti magát. Az idei, 55. zarándoklaton 39 nemzet mintegy 11 ezer katonája volt jelen, köztük 80 magyar. Honfitársaink egyébként 1991-ben mentek ki először Lourdes-ba (akkor

még csak 3-4 fő), míg szervezett formában a HM Tábori Lelkészi Szolgálat katolikus szolgálati ágának megalakulása, azaz 1994 óta vesznek részt a zarándoklaton.

– Május 23-án este érkezünk meg Lourdes-ba, másnap reggel pedig zarándokcsoportunk, az elmúlt három év gyakorlatát követve, a Jelenések barlangjánál – ott, ahol Bernadette-nek megjelent az általa „Szép Hölgynek” nevezett Boldogságos Szűz Mária – gyertyát gyújtottunk a Magyar Honvédségben szolgálatot teljesítőkért, s megemlékezünk az elhunyt bajtársakról, munkatársakról – tudjuk meg dr. Jelen Gábor ezredestől, a magyar zarándokcsoport parancsnokától. – Ezt követően megtekintettük Szent Bernadette életének jelentősebb állomásait, illetve a város nevezetességeit. E program felelőse a zarándokok spirituális felkészüléséért is felelős Kálinger Roland százados, tábori lelkesítő volt. Itt kell megjegyezni, hogy a zarándoklaton részt vevő katonák számára már az indulás pillanatától kötelező az egyenruha viselése; ez az alkalmától függően lehet társasági vagy hadi gyakorló öltözet. Ügyelünk arra, hogy a megjelenésünkkel is jó benyomást keltsünk, s ne hozzunk szégyent a Magyar Honvédségre.

Szintén május 23-án – kora délután – érkezett meg Lourdes-ba a magyar hivatalos delegáció: Bíró László püspök, katonai ordinárius, dr. Dankó István, a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára, Farkas Anikó kabinetfőnök és Horváth Gábor dandártábornok, az MH Altiszi Akadémia parancsnoka.

EMLEKEZÉS A 10. STÁCIÓNÁL

A nemzetközi programok sora május 24-én este, a X. (Szent) Piusz pápáról elnevezett – mintegy 25 000 ember befogadására alkalmas – földalatti bazilikában tartott ünnepélyes megnyitóval vette kezdetét; ott olvasták fel Ferenc pápa levelét is, amelyet a zarándoklat alkalmából írt a katonákhoz.

– Az események évről évre általában ugyanabban az időpontban, de sohasem

ugyanúgy zajlanak. Ennek egyszerű oka van, a programoknak mindig más-más nemzet a felelőse; a nemzetközi katonai zarándoklatot megelőző év őszén, egy előkészítő konferencián döntenek arról, hogy ki, s mely esemény kapcsán töltse be e tisztelet. Így azután a nemzetközi programok mindig tartalmaznak pájást, a szervező nemzetre jellemző elemeket. Az idén például a megnyitó-ünnepség a német, míg a nagy tetszést aratót, a katolikus hagyományokat a legmesszemenőbbekig figyelembe vevő nemzetközi szentmise az ír tábori lelkesítő szolgálat elkövetéseit tükrözte – jegyzi meg Berta Tibor ezredes.

Május 25-én délelőtt – a nemzeti programok keretében – a magyar zarándokcsoport a Lourdes feletti teljesalakos Kálvárián végigjárta a keresztutat, melynek tizedik stációjánál megemlékeztek a külszolgálat során életüket vesztett bajtársakról. A lourdes-i keresztút tizedik állomásának (ahol Jézust megfosztják ruháitól) egyébként magyar vonatkozása is van: azt ugyanis hazánk állította 1912-ben. A keresztútjárás után Bíró László püspök mondott szentmisét a katonai tábor Kármelhegyi Boldogasszony Kápolnájában.

– A keresztútjárásra elvittük magunkkal a katolikus tábori püspökség zarándokkeresztjét (egy hatalmas, fából készült latinkeresztet), melyet az egyes stációk között két-két zarándok vitt – mondja dr. Jelen Gábor ezredes, aki idén nyolcadik alkalommal járt Lourdes-ban, míg a zarándokcsoport parancsnoki feladatait ötödik látta el.

Délután került sor az eucharisztikus körmenetre, amely a betegek megáldásával ért véget, majd a zarándoklat egyet-

len katonai programja következett. Ennek helyszíné a Peyramale tér volt, ahol a hivatalos delegációk jelenlétében Luc Ravel francia tábori püspök, Lourdes város polgármestere és a francia hadsereg egyik tábornoka megkoszorúzta a Hósi Halottak Emlékművét. A napot a sötétedés utáni Mária körmenet (más néven gyertyás körmenet) zárta; ezt a Svájci Gárda vezette fel, őket követték a zarándokok, akik országuk zászlaja alatt, égő gyertyával a kezükben, a szentolvasót imádkozva érkeztek meg a Rózsafüzér Bazilika elé.

A lourdes-i zarándoklat utolsó napján, május 26-án két eseményre került sor: a Luc Ravel püspök vezetésével bemutatott nemzetközi szentmisére, illetve a földalatti bazilikában megtartott búcsúünnepségre.

EMLEKKÉPEK

A magyar csoporttal a helyszínen járt Fodor Endre, a HM Sajtóiroda osztályvezetője is. A résztvevőket ő kérdezte benyomásaikról, tapasztalataikról.

Dr. Dankó István közigazgatási államtitkár, élményeiről szólva elmondta: egy ilyen zarándoklat mindenki számára ugyanazt az üzenetet hordozza, függetlenül attól, hogy a világ melyik pontjáról érkezett. Hangsúlyosan érvényesült az együtvé tartozás, melynek jelentőségét – hivatásuk sajátosságaiból fakadóan – a katonák érzik át a legjobban. Érdekes volt látni, hogy olyan emberek beszéltek a békéről, akik ha kell,

harcolnak. Az államtitkár úgy fogalmazott: számára ez a furcsa kettősség határozta meg az egész rendezvény hangulatát és szellemiségét.

Örömteli módon, az állandó résztvevők mellett évről-évre új arcok is megjelennek a magyar zarándokcsoportban. Az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 4. toborzó- és érdekvédelmi központjának munkatársa, Bánné Jáger Anna törzszászlós is most járt először Lourdesben. Mint mondta, felemelő érzés volt a zarándokút, elsősorban a hangulat és az összetartozás élménye miatt. Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezredről érkezett Palásti Krisztián főtörzsmester viszont már tizedik alkalommal vett részt a zarándoklaton, s mivel korábban éveken át tagja volt a

katonai sátoftábor építését végző nemzetközi csapatnak, horvát, német, osztrák és francia katonák is ismerősként üdvözölték e szent helyen. Tíz év tervezgetés után idén Krivács Györgyné is rászánta magát a hosszú útra. Férje korai halála után egyedül nevelte fel két gyermekét, s most elzarándokolt köszönetet mondani az Úrnak, hogy ehhez erőt adott neki. Hancsik Bernadett főtörzsmester is úgy véli: a lourdes-i zarándoklat kiváló alkalom a számvetésre, illetve arra, hogy az ember hálát adjon az eddig elértéért. Az altiszt egyébként már gyermekként, a Szent Bernadette élete című könyv olvasása után eldöntötte, hogy amint megteheti, elmegy a délnyugat-franciaországi kegyhelyre. Erre ezúttal immár másodszor nyílt lehetőség.

teljesítménye példázata annak a hitvallásnak, amit napjaink Magyar Honvédsége is magáénak vall. Ez pedig nem más, mint a hazaszeretet, a katonai eszünkbe vetett hitünk megingathatatlan-sága, az elhivatott szolgálat és a magas szintű szakmai tudás” – írja a bevezetőben dr. Benkő Tibor vezérezeredes, a Honvéd Vezérkar főnöke.

Híven tükrözi az iménti gondolatsort a kötet, mely kezdeményező- és alkotókészségről, kiváló képességekről, bátorságról, hazaszeretetről tanúbizonyságot tett pilótáink, repülőgép-tervezőink és -gyártóink életútját mutatja be. Többek között megtudjuk, hogy a Monarchia 79 repülőszázadából 44-et magyar parancs-

TISZTELGÉS A KIVÁLÓSÁGOK EMLÉKE ELŐTT

Idén 75. születésnapját ünnepli az önálló magyar katonai repülés. E jeles alkalmából a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. a Zrínyi Kiadó gondozásában több tekintélyes művet bo-

nok vezetett, a repülőgépgyártás nagyjából 60, a repülőmotorok gyártásának pedig 30%-át mi, magyarok adtuk.

A katonai repülés elkötelezettjeit tehetőségük, harci szellemük segítette át a trianoni békediktátum utáni „rejtéses”

éveken, a második világháború légi csatáin. A magyar tehetség mindig érvényesült. A Szolnokon, 1949-ben alapított Repülő Hajózó Műszaki Tiszti Főiskola számos kiválóságot bocsátott ki, köztük Farkas Bertalan vadászpilótát, első űrhajósunkat.

A könyv által épp úgy betekinthetünk a légierő missziós küldetéseibe, mint technikai-műszaki fejlődésébe, a lég-csavaros és a sugárhajtású korszakba, a forgószárnyasok „újkori” történetébe, a légtérsértők elleni sikeres akciókba, a légi fényképezés rejtelmibe. Külön érdekesség a repülőgép- és helikoptertípusokat bemutató fejezet is.

A kötet a tények és a képek páratlan tárháza, köszönhetően a szerzőknek, a kiadónak, továbbá a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum archivumának. Az ég katonái című DVD-melléklet, és egy mívés tervezésű poszter teszi teljessé az olvasás élményét.

csát ki, köztük A nemzet szárnyai című kötetet. A szerzői hármás, jelesül Bernád Dénes, Magó Károly és Punka György kevésbé ismert és új, meglepő tényekben, képanyagban gazdag könyve méltó emléket állít a magyar légierő egykori kiválóságainak, „repülőszáznak”. Hosszú a névsor Petróczy István-tól Szentgyörgyi Dezsőig...

„A magyar katonai repülés, az Osztrák–Magyar Monarchiában gyökerező és 1938-ban alapított Magyar Királyi Honvéd Légierő 75 éves története, a magyar katonapilóták és repülő-műszakiak generációinak áldozatos, elhivatott

A Honvéd
Táncszínház
Kassán

ELTÁNCOLT ÉLET

AUGUSZTUS 10-ÉN RITKASÁGSZÁMBA MENŐ ESEMÉNY HELYSZÍNE LESZ KASSA, AMELY 2013-RA ELNYERTE AZ EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA CÍMET. ÖT ÉVVEL AZ ŐSBEMUTATÓ UTÁN UGYANIS A FELVIDÉKI VÁROSBAN LÁTHATJA ISMÉT A KÖZÖNSÉG A BENYOVSZKY MÓRIC KALANDOS ÉLETÉRŐL SZÓLÓ TÁNCJÁTÉKOT. A HONVÉD TÁNCSZÍNHÁZ ÉS A GHYMES EGYÜTTES NAGYSZABÁSÚ KÖZÖS ELŐADÁSA A MAGYARORSZÁG KASSAI FŐKONZULÁTUSA SZERVEZÉSÉBEN ÉS TÁMOGATÁSÁVAL JÚNIUS KÖZEPÉN INDULT RENDEZVÉNYSOROZAT KIEMELT PROGRAMJA.

A 18. században élt híres kalandor és világtutató, Benyovszky Móric életének főbb állomásait bemutató produkcióban a Honvéd Táncszínház és a Ghymes mellett a kassai Zeleziar népi együttes, a lengyel – közelebbről sziléziai – Patria táncegyüttes, a cseh Gabrhel együttes művészei, afrikai táncosok, továbbá a felvidéki Nagydíráról és Buzitáról érkezett gyermekek is közreműködnek. A táncjáték tehát – azon túl, hogy egy sokoldalú, emblematikus személyiség élettörténetét eleveníti fel – a kulturális együttműködés szép példája: szolgálja a közép-európai országok közös értékek iránti elkötelezettségét, valamint az európai kultúra gazdagodását – tudtuk meg a darabot rendező Zsuráfszky Zoltán Kossuth-díjas koreográfustól, a Honvéd Együttes művészeti vezetőjétől, akinek személyes okok miatt is nagyon fontos ez a bemutató. Nagyjapra tudniillik az első világháború idején Kassára vonult be katonának, míg a második világháború alatt édesapja szintén a felvidéki városban kezdte

Zsuráfszky Zoltán

meg szolgálatát a magyar haderő kötelékében.

Az est a felvidéki Nyitrán, 1983-ban a Szarka-testvérek (Gyula és Tamás) vezetésével létrejött Ghymes koncertjével indul. A zenekar a „30 Fényév” című vadonatúj, a megalakulásuk 30. évfordulójára kiadott lemez anyagát mutatja be a közönségnek. Az együttes pályafu-

tása valódi sikertörténet: 18 önálló album fűződik a nevékhöz; az eladási számok alapján tíz lett platina-, öt pedig aranylemez. A dallam- és szövegvilágában is egyedülálló Ghymes-muzsika ezer szállal kötődik az autentikus magyar népzenehez, de a balkáni, a Kárpát-medencei zenei hatások is felfedezhetők művészetükben, melynek egyik meghatározó jellemzője Szarka Tamás irodalmi értékű szövegvilága és zenéje.

A Ghymes-koncertet követően, Benyovszky Móric életéről szóló táncjáték a Honvéd Táncszínház számára az idei évad egyik kiemelt jelentőségű előadása. A látványos produkció ősbemutatója 2008 augusztusában a Dóm téren, a Szegedi Szabadtéri Játékok keretében megrendezett nemzetközi néptáncfesztiválon volt, Zsuráfszky Zoltán rendezésében és koreográfiájában. Most, öt év szünet után, a kassai Amfiteátrumban lesz látható ismét a Vincze Zsuzsa forgatókönyve alapján készült előadás, melynek zenéjét a már említett Szarka Tamás szerezte.

A 70 perces táncjátékban egy rendkívül kalandos és viszontagságokkal teli életutat követhetünk nyomon: Benyovszky a fél világot bejárta és ötleteivel jócskán megelőzte korát. A darabból megismerhetjük Mária Terézia katonáját, a nők számára szinte elenállhatatlan vonzerővel bíró férfit. Megelevenedik az a konfliktus, amelynek végén rokonai kismazzik felvidéki birtokaiból. Ezt követik a len-

HONVÉD EGYÜTTES

Fekete Zsuzsanna
és Zámbo István

gyel nemesi felkelés eseményei, majd az oroszországi fogság, ahonnan Benyovszky kalandos módon szökött meg, hogy aztán belekezdjen a Japán, Formozát (a mai Tajvant), illetve Kína déli partjait érintő utazásába. Az előadás azzal a jelentéssel zárul, amikor a bennszülöttek megválasztják Madagaszkár királyává.

Zsuráfszky Zoltán elmondta: a darab egyik érdekessége, hogy a címszereplőt két művész játssza. Az emlékeit felidéző idős Benyovszky szerepében Oberfrank Pál Jászai Mari-díjas színészt, a veszprémi Petőfi Színház igazgatóját láthatjuk, míg a fiatal Benyovszkyt a Honvéd Együttes Junior Prima-díjas táncosa, Zámbo István alakítja. Benyovszky felesége, Hanszky Zsuzsanna szerepében pedig Fekete Zsuzsanna lép fel.

A Honvéd Táncszínház persze nem csak erre a kassai előadásra készül, a művészekre rendkívül sűrű program vár a nyári hónapokban. Részt vesznek például az olaszországi Udinében, július 14–16-án megrendezendő fesztiválon, a Cividalén, augusztus 16-án pedig a Székesfehérvár köszönti katonáit rendezvénysorozat keretében láthatjuk tőlük a Monarchia című darab szerkesztett változatát. Ezt követi augusztus 25-én az István, a király, amely a Kolozsvári Magyar Napok záróeseménye lesz.

Eljen! Vivat! Neek zije!

BENYOVSZKY

Búcsú Ujvári Imre Lászlótól

Katonai tiszteletadás mellett vettek végső búcsút családtagjai, barátai és pályatársai Ujvári Imre László nyugállományú alezredestől június 24-én, a Fiumei úti temetőben. A katonai sajtó kiemelkedő személyisége íróként, újságíróként szolgált. Pályája során több mint ezer cikket, s harminchárom könyve jelent meg. A tanárképző főiskola befejezése

után, 1954-ben tisztként került a HM központi lapjának szerkesztőségébe, és 55 éves korában, 1980-ban vonult nyugállományba. De az írást nem hagyta abba, külső munkatársként még tíz évig szolgált a neki mindent jelentő újságot, szerkesztőséget és a kiadóban a könyvek szerkesztésében is szerepet vállalt.
Zsalakó István

Szerződést kötöttek

Együttműködési megállapodást írt alá a közelmúltban az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság (MH HKNYP), valamint a LIA Alapítványi Óvoda és Szakközépiskola; a dokumentumot Vanyur Tibor memók ezredes, parancsnok és dr. Koncz Kornélia főigazgató látta el kézjegyével. A szerződés aláírásával az oktatási intézmény is segíti a katonai pálya és az önkéntes tartalékos rendszer népszerűsítését, emellett az ország több pontján működő iskoláiban elindítja a „Honvédelmi ismeretek fakultáció” programot.

Hfu Tímea főhadnagy

Pályázati felhívás

A HM Társadalmi Kapcsolatok és Haborús Kezleti Főosztály „Romák–Hadsereg–Kultúra” elnevezéssel pályázatot hirdet a katonai alapsmeretek tantárgy oktatásában részt vevő középiskolások tanulók részére.

A pályázat kategóriái:

1. A Gárdonyi-emlékéhez kapcsolódóan Gárdonyi Géza: Egri csillagok című regényének szereplője, Sárközy cigány alakjához kötődően esszé írása „Hogyan képzelem tovább Sárközy cigány életét végvári katonaként Eger várának ostroma után?” címmel.

2. Bari Károly egy szabadon választott cigány népmeséjének grafikai ábrázolása (rajz vagy képregény).

Beküldési határidő: 2013. október 25.

További információ: Szabóné Szabó Andrea alezredes, kiemelt főtiszt; e-mail: andrea.szabo@hm.gov.hu, telefon: +36 (1) 474-1111/21-771 mellék.

IN MEMORIAM

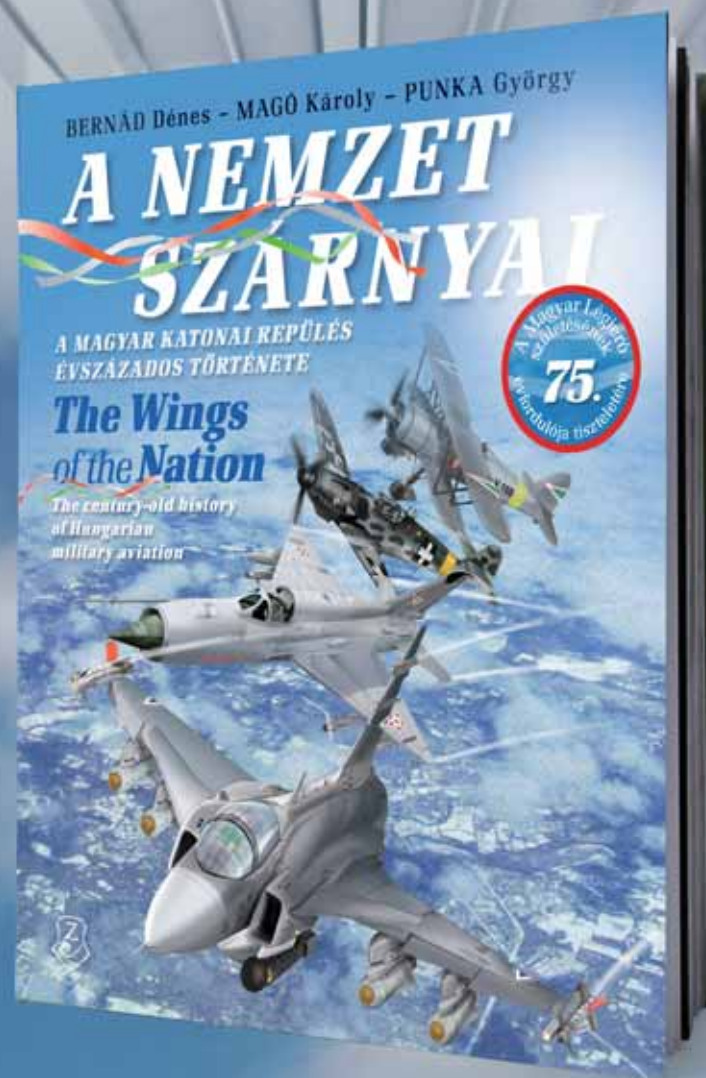
2013. május 22. és június 21. között elhunytak:

Zelenák János mk. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (58), Csigi János ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (73), Bracsok István ny. vezérőrnagy (73), Merfelsz István ny. ezredes (83), Egry József ny. ezredes (66), Novák Zoltán ny. ezredes (84), Rákos Lajos ny. ezredes (72), Szlatky László ny. ezredes (78), Tóth György ny. ezredes (80), dr. Kurucz Tibor ny. ezredes (84), Papp Sándor ny. alezredes (80), Szabó Sándor ny. alezredes (71), Czákó András ny. alezredes (83), Tóth István ny. alezredes (78), Tóth János ny. alezredes (81), dr. Dudok Pál ny. alezredes (87), Bérczi Béla ny. alezredes (84), Koncz Miklós ny. alezredes (78), Nagy József ny. alezredes (78), Oláh Sándor ny. alezredes (79), Demeter Gusztáv ny. alezredes (65), Hulya Károly ny. alezredes (84), Nagy István ny. alezredes (86), Szendy József ny. alezredes (78), Tóth György ny. okl. mk. alezredes (46), Ujvári Imre László ny. alezredes (87), Végi Gyula ny. alezredes (85), Vincze Gábor ny. alezredes (81), Csepregi György ny. őrnagy (84), Csordás János ny. őrnagy (55), Hallinger Imre ny. őrnagy (84), Németh István ny. őrnagy (87), Vida Imre Zoltán ny. mk. őrnagy (53), Nagy Béla ny. őrnagy (84), Péntes János ny.

őrnagy (84), Dudás Jeremiás ny. őrnagy (80), Rejtő Ferenc ny. őrnagy (79), Tóth Sándor ny. őrnagy (85), Fináncz János ny. százados (82), Korsós Ferenc ny. százados (62), Nagy Károly ny. százados (82), Csósz Dénes ny. százados (59), Czapárik Kálmán ny. százados (83), Tóth Sándor ny. százados (83), Török András ny. százados (75), Kerschbaumayer László ny. főhadnagy (61), Béres Béla ny. törzsszázós (85), Kövecses Péter ny. törzsszázós (67), Laczkó Miklós ny. törzsszázós (60), Paizs Ferenc ny. törzsszázós (68), Szűcs István ny. törzsszázós (49), Németh József ny. törzsszázós (84), Somogyi László ny. törzsszázós (64), Kálóczi József István ny. zászlós (83), Bíró József ny. zászlós (64), Simon Nándor ny. zászlós (83), Tóth Bálint ny. zászlós (63), Fodor Dezső ny. zászlós (81), Nagy Ferenc ny. zászlós (59), Kákonyi Lajos ny. zászlós (80), Szekér János ny. zászlós (84), Király Sándor ny. zászlós (78), Siroki József ny. zászlós (68), Hamar Károly Józsefné ny. főtörzserőmester (77), Róka Jánosné ny. törzserőmester (70), Sipos Ferencné ny. közalkalmazott (81), Lendvai Dániel ny. közalkalmazott (67), Gyenge Sándor ny. közalkalmazott (84), Hunyadi György Lajos ny. közalkalmazott (68), Zámbo Jánosné ny. közalkalmazott (84), Kalocsa Ferencné ny. közalkalmazott (66), Szűcs István ny. közalkalmazott (68).

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRÍZZÜK.

Megjelent!

ZRÍNYI KIADÓ

A könyvet megvásárolhatja közvetlenül a kiadótól is: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b; Győr Edina: 06-30-578-1048, gyvor@armedia.hu, Bartha Cynthia: 06-30-633-0619, cinti@armedia.hu, Fax: 06-1-459-5382

Ajándék plakáttal és "Az ég katonái" DVD-melleklettel!

ÉLMÉNY MINDENNEK FELETT!

NEMZETKÖZI REPÜLŐNAP

ÉS HADITECHNIKAI BEMUTATÓ

MAGYARORSZÁG, KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZIS 2013. AUGUSZTUS 3-4

A Kecskeméti Repülőnap az egyik legérvényesebb légi show Európában, de sokkal több is ennél! Haditechnikai eszközök és bemutatók, százezreldi járművek, 25 ország légerejének és civil repülőfőttájának buszkeségei várják a napi százezer látogatót. Itt a család legkisebb tagja is óriási élménnyel lesz gazdagabb! A rendezvény 2010-ben elnyerte az "Európa legjobb repülőnapja" díjat. Miért? Jöjjen el egész családjával, és meglátja!

Helyszín: Magyarország, 6000 Kecskemét, Reptéri Út 4.
(VH. 59. Szentgyörgyi-Dezsi Repülőbázis)

Kövessen bennünket! [facebook.com/repulonap2013](https://www.facebook.com/repulonap2013) www.repulonap2013.hu

